

polonia węgierska

a magyarországi lengyelek havilapja

**POLONIJNY
DZIEŃ DZIECKA
I DZIEŃ MATKI**

**POSIEDZENIE
OSP**

**PIERWSZA
KOMUNIA
ŚWIĘTA
W POLSKIM
KOŚCIELE**

**FESTIWAL
NARODOWO-
ŚCIOWY
W V I XIII
DZIELNICY
BUDAPESZTU**

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

**SPOTKANIE DR. KONRADA SUTARSKIEGO Z CZYTELNIKAMI
W DOMU POLSKIM**

POLSKI ZESPÓŁ TANECZNY Z KATOWIC W MISZKOLCU

**KONCERT POLONIJNEGO ZESPOŁU "WISŁA"
W PSK. IM. J. BEMA W BUDAPESZCIE**

WITAMY

- 3 Tajemnica siły, czyli ile waży odwaga
Agnieszka Janiec-Nyitrai

KRONIKA

- 4 Polska gościem honorowym wystawy koronkarstwa w Kiskunhalas
4 Katowicei táncgyűttes Miskolcon
Fekete Dénes
4 Találkozás Konrad Sutarstival a kőbányai Lengyel Házban
Ijjas Anna
5 "Życie na krawędzi"
5 Uroczystość w Békéscsabie
Małgorzata Leszko
5 Termágia - Manyák Mariola kiállítás
Ijjas Anna
6 Spotkanie w Esztergom
6 "Wisła" w "Bembie"
6 A Wisla együttes lépett fel a Bemben
Ijjas Anna
6 Zostało otwarte Muzeum Emigracji Polskiej
7 Pierwsza Komunia i Odpust w Polskim Kościele
7 Uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa - Boże Ciało
7 Győr: odstonięcie pomnika św. Jana Pawła II
8 Ambasador RP Roman Kowalski laureatem medalu Pála Telekiego
8 Wystawa u Państwa Bienków
Andrzej Kalinowski
9 Tatai Patara
9 Andrzej Duda nowym prezydentem Polski
9 Beszélgetés a lengyel elnökválasztásról
Ijjas Anna
10 Lengyel emlékhelyek nyomában a Dunakanyarban és az Ipoly mentén
Bazsóné Megyes Klára
11 Polonijny MDD na Kőbánya
11 Gyereknep Kőbányán
Gara Balázs
11 Polonijny Dzień Dziecka w Tarzan Parku
12 Msza w Kaplicy Skalnej
Asta Priszler
12 Budapeszt: Polska gościem specjalnym Festiwalu JUDAFEST
12 Találkozó Aleksander Nawrockival
Ijjas Anna
12 Fiatal művészek előadása Bemben
Ijjas Anna
12 "Dzień Dziecka z Chopinem"
13 Budapeszt: Brawurowy występ "Górali białych"
13 Goście z Polski w Újpestzie
13 Msza w Bazylice św. Stefana
Asta Priszler
14 Érd: Polak-węgier dwa bratanki
Władysław Rege
15 Budapeszt: Obradował OSP
15 Beszámoló az ÖLÖ képviselőtestületi üléséről
dr. Borhi Zoltán

CO BYŁO, CO BĘDZIE

- 16 Co było, co będzie

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY

- 17 Dzień Dziecka w Ópusztaszer
Hanna Biró

WYWIAD

- 18 "Możliwości pielęgnowania i rozwoju kultury polskiej na Węgrzech są zagwarantowane" - rozmowa z Andrássem Buskó

NA GRANICY KULTUR

- 19 Feliksa Netza brakować będzie i Polakom, i Węgrom
Konrad Sutarsti
20 Wujek Jarek gotuje

REFLEKSJE

- 21 Gęsiarek i szewc
Agnieszka Janiec-Nyitrai

Tajemnica siły, czyli ile waży odwaga

W czerwcu świętujemy, jak co roku, kolejny Dzień św. Władysława. Cóż może szepnąć nam ów król-rycerz, który narodził się bez mała 1000 lat temu (ok. 1040 roku) w Krakowie?

Władysław miał wielkie doświadczenia wojenne. Wiedział, że to nie sztuka wsiąść w pełnej zbroi na konia (choć rycerzowi pomagało przy tym dwóch giermków), ale sztuką jest nie spaść z konia. Rycerz ubrany w ciężką zbroję (ważyła w zależności od typu od 20 do nawet 50 kilogramów), stał się praktycznie bezbronny, jeśli jego koń został ranny. Rycerz ubrany w ciężką, uniemożliwiającą gwałtowne ruchy zbroję, stał się łatwym łupem piechoty, choć zbroja była dość wytrzymała. W takich chwilach jak wiele oddałby za przewiewne ubranie! Przecież w tej ciężkiej zbroi nie mógł się nawet samodzielnie podnieść.

Może król Władysław powiedziałby nam, że jedną z tajemnic siły jest też pewna miękkość, elastyczność, zdolność do kompromisów? Że czasem ten, kto zwycięża, nie zawsze musi być pierwszy? Gibkie i giętkie żdźbła trawy potrafią przetrwać nawałnice, a wielkie dęby podlegają naporom wiatru.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Az erő alkalmazásának titka

A korábbi évekhez hasonlóan, júniusban ünnepeljük a soron következő Szent László-napot. Mit mondhat nekünk a lovag-király, aki kis híján 1000 évvel ezelőtt (1040 táján) született Krakkóban? Lászlónak nagy harci tapasztalata volt.

Tudta, hogy teljes fegyverzetben nem a lóra való felszállás jelenti a legnagyobb művészetet (hiszen két szolga is segített ebben), hanem a lóról való lezuhanás elkerülése. A nehéz fegyverzetbe (típustól függően 20-50 kg-os páncélzatba) beöltözött katona gyakorlatilag védtelenné vált, ha megsebesült a lova. A gyors harci mozdulatokat akadályozó nehézkes öltözetben a lovas könnyen a gyalogság áldozatává válhatott akkor is, ha a páncélzata mégoly kemény is volt. Ilyen szorult pillanatokban mi mindent meg nem adott volna a lovag egy szellős öltözékért! Hiszen nehéz páncélzatban még felállni sem tudott egyedül.

Szent László talán azt mondaná nekünk, hogy az erő alkalmazásának egyik titka a lágyaságra, a rugalmasságra, a kompromisszumokra való képesség. Hogy időnként a győztesnek nem kell elsőnek lennie. A hajlékony és rugalmas fűszálak képesek átvészelni a fűretetet szemben a hatalmas tölgyekkel, amelyek viszont ki vannak szolgáltatva a szélvész pusztításainak.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Polska gościem honorowym wystawy koronkarstwa w Kiskunhalas

8 maja w Muzeum Koronkarstwa w Kiskunhalas, stolicy węgierskiej koronki otwarto 16. Międzynarodową Wystawę Koronkarstwa, której gościem honorowym tym razem jest Polska.

W wernisażu uczestniczył ambasador RP na Węgrzech Roman Kowalski z Małżonką, który powiedział, że to wielki zaszczyt dla naszego kraju, iż jest gościem honorowym tak prestiżowej wystawy oraz pokreślił wagę i doskonałą kondycję polsko-węgierskich kontaktów regionalnych. Obecni byli przedstawiciele węgierskich elit politycznych z posłem ZG Gáborem Bánai, miejscowe władze, przewodniczący Kuratorium Fundacji Koronkarstwa w Kiskunhalas Kálman Pajor, koronkarki, mieszkańcy miasteczka. Na wystawie prezentowane są zbiory rękodzieła z Węgier, Chorwacji, Serbii i Polski, którą reprezentowały przepiękne koronki autorstwa Moniki Madej z Bobowej – polskiej stolicy koronki klockowej. Artystka prezentowała swe prace na licznych wystawach w Polsce, a także m.in. we Włoszech, Francji, w Czechach i na Słowacji.

Bobowa należy do najstarszych osad położonych w dolinie rzeki Białej pomiędzy Tarnowem a Nowym Sączem. Wieś ta rozslawiła się bogatym folklorem i pięknym rękodziełem ludowym – koronką klockową. Od niepamiętnych czasów kobiety z Bobowej trudnią się ich wyrobieniem. Powstają one poprzez wiązanie wielu nici lnianych nawiniętych na szpulkowo zakończone, toczone na okrągło klocki drewniane. Historia bobowskich koronek sięga początków XVI wieku.

Węgierskie halasańskie koronki znane są na całym świecie, a obdarowywanymi nimi były głowy wielu państw, wśród nich Papież Jan Paweł II. W Polsce od kilku lat koronka z Kiskunhalas znajduje się w pałacu prezydenckim w Warszawie.

Wernisaż w Kiskunhalas wzbogaciły występy miejscowych zespołów ludowych i chórów w tym dziecięcego, który z dużym powodzeniem wykonał m.in. polską „Kukuleczkę”.

(b.)

Katowicei táncgyűttes Miskolcon

2015. május 19-én partner lengyel városunkból, Katowicéből érkezett hozzánk a Közgazdaságtudományi Egyetem Silesianie néptáncgyűttese, melyet az Avasi Gimnázium fogadott.

Jerzy Stasica, az együttes vezetője és koreográfusa elmondta, hogy 1977-ben alakultak, ő maga 28 éve dolgozik a csoportnál. Főleg lengyel nemzeti, illetve sziléziai táncokat adnak elő világszerte. Most a legjobb felállással érkeztek hozzánk – 26 táncossal és 4 zenésszel – mert úton vannak egy Romániai népi táncfesztiválra. Amíg a buszsofőr kipihen magát, addig a magyar-lengyel barátság jegyében fellépnek a gimnázium színháztermében.

A nézőtér zsúfolásig megtelt. A vendégeket Schmidtne Törő Ágnes igazgató asszony üdvözölte, köszöntőt Óvári Zsuzsa, a Polgármesteri Hivatal humán főosztályvezetője mondott. Ezután már a táncosok következtek, 45 percen keresztül ropták megállás nélkül. A szebbnél szebb népviseletekben 1-8 pár lépett fel egyszerre és a zenészek is jól adták a talp alá valót. 45 perces műsoruk nagy sikert aratott. Ebéd után városunkkal ismerkedtek, majd este folytatták útjukat a fesztivál színhelyére.

Fekete Dénes

TALÁLKOZÓ KONRAD SUTARSKIVAL A KÖBÁNYAI LENGYEL HÁZBAN

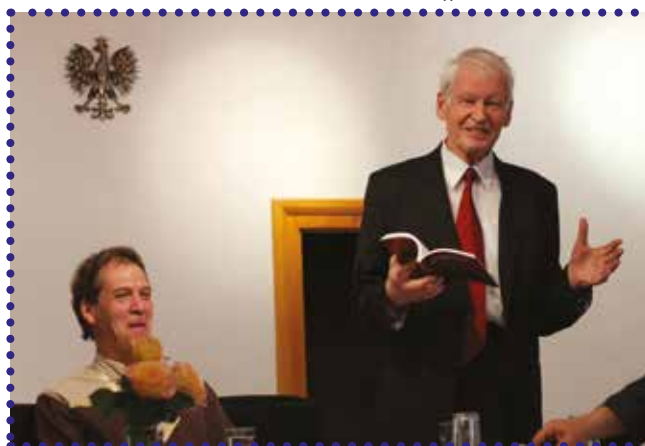
Május 10-én, vasárnap délből került sor arra a találkozóra, amelyet a kőbányai Lengyel Házban rendeztek a közmédiában megtartott Nemzetiségi Kultúrák Napja című program keretében. Az eseményen Konrad Sutarski két könyvét, a Közös fényeink című esszéket és a Ha úgy tudnánk... című versválogatást mutatták be.

A találkozón röviden elhangzott az 1965 óta Magyarországon élő Konrad Sutarski pályafutása, akit Csoóri Sándor költő az irodalom lengyelországi és magyarországi nagykövetének nevezett. Versei fontos és olykor fájdalmas témákat érintenek: írt a magyar '56-ról, az apjáról, Katyn tragédiájáról. Első, 1956-os verse Katynról (Starobielsk) szólt.

A rendezvény moderátora dr. Molnár Imre történész volt, az eseményen részt vett Konrad Sutarski és fia, Sutarski Szabolcs, Krzysztof Grzelak, a Lengyel Perszonális Plébánia plébánosa, Molnárné Sagun Zdzisława, a Magyarországi Lengyel Katolikus Szent Adalbert Egyesületének elnöke, valamint számos érdeklődő. Néhány verset Mészáros Máté olvasott fel.

Konrad Sutarski költő, esszéíró, történész, 1934-ben született Poznańban. A „Pokolenie 56” csoport tagja volt. 1956-ban alapította meg társaival a Wierzbak csoportot, amely 1957 és 1962 között Poznańban költészeti fesztiválokat szervezett. Több mint 25 könyv szerzője – köztük van négy kötet a saját verseiből, valamint magyarországi nemzetiségek irodalmi antológiája. A Lengyel Írószövetség, a Magyar Írószövetség, valamint a magyarországi Lengyel Alkotók Fórumának tagja.

Ijjas Anna fot. B.Pál

„ŻYCIE NA KRAWĘDZI”

14 maja w peszteńskim kinie „Művész” odbył się pierwszy na Węgrzech polskojęzyczny pokaz najnowszego filmu w reżyserii Grzegorza Łubczyka (b. ambasadora RP na

Węgrzech) pt. „ŻYCIE NA KRAWĘDZI. Henryk Sławik–József Antall senior”. Obraz ten to poruszająca opowieść o niezwykłym Polaku i równie niezwykłym Węgrze. Bohaterami fabularyzowanego dokumentu są prezes Komitetu Obywatelskiego do Spraw Opieki nad Polskimi Uchodźcami na Węgrzech – Henryk Sławik

(Krzysztof Globisz) i oddany Polakom ich opiekun z ramienia władz węgierskich – József Antall senior (Olgiard Łukasiewicz), którego nasi rodacy nazywali „Ojczulkiem Polaków”.

Projekcja odbyła się w obecności ambasadora RP na Węgrzech, Romana Kowalskiego, rzecznik narodowości polskiej w ZN Węgier, dr Haliny Csúcs Lászlóné, rodziny Józsefa Antalla seniora, Polonii i Polonofilów, przyjaciół i znajomych twórcy filmu, Grzegorza Łubczyka, który specjalnie na tę okazję przyjechał z Warszawy. Organizatorami całości były budapeszteńskie oddziały Polskiego Ośrodka Kulturalno - Oświatowego przy ul. Óhegy i Nádor. Podczas projekcji zapowiedziano, że węgierska prapremiera filmu odbędzie się w Budapeszcie we wrześniu i połączone będzie z nadaniem jednej części naddunajskiego bulwaru imienia Henryka Sławika.

(b.)

UROCZYSTOŚĆ W BÉKÉSCSABIE

Dnia 9 maja 2015 r. w Békéscsabie z okazji potrójnego święta: Święta Konstytucji, Flagi i Święta Polonii, tamtejszy Samorząd Polski oraz Stowarzyszenie Kulturalne Przyjaźni Polsko – Węgierskiej zorganizowało uroczystość. Gośćmi honorowymi byli: Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry – Arkadiusz Czech wraz z małżonką, Burmistrz Miasta Békéscsaba – Péter Szarvas, Konsul RP w Budapeszcie – Andrzej Kalinowski oraz András Mucsi – Radny Samorządu Województwa Békés.

W programie uroczystości w części oficjalnej przybyłych gości witała przewodnicząca samorządu polskiego – Małgorzata Leszko. Następnie zabrał głos Burmistrz Békéscsaby, który zauważył, że Święto utworzenia Polskiej Konstytucji ważne jest nie tylko dla Polaków, ale dla wszystkich ludzi, ceniących wolność. Szczególnie odnosi się to do Węgrów, którzy przez tysiąc lat, pomimo zmieniającej się historii, pozostają w braterskich stosunkach z Polakami, mogą wzajemnie liczyć na siebie w dobrych i złych momentach.

Burmistrz Tarnowskich Gór w swoim okolicznościowym przemówieniu podkreślił znaczenie „wielowiekowego dorobku i wkładu Polonii i Polaków za granicą w odzyskanie przez Polskę niepodległości, wierność i przywiązanie do polskości oraz pomoc krajowi w najtrudniejszych momentach”. Stwierdził, że nieprzypadkowo Dzień Polonii i Polaków za Granicą i Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, łączą ta sama data, bo „bez

względu na to, gdzie mieszkamy – jesteśmy ambasadorami Polski, a biało-amarantowa flaga to ważny dla nas symbol, symbol narodowej tożsamości.”

W części artystycznej wystąpił chór im. Chopina, działający przy stowarzyszeniu od 2006 r. W jego wykonaniu usłyszeliśmy: Moniuszko – Offertorium, Rahmaninow – Ave Maria, polskie pieśni ludowe: Wyszła dziewczyna, W moim ogródeczku oraz 2 utwory węgierskiego kompozytora Lajosa Bárdosa:

Piosenki znad rzeki Cisy i Stare pieśni taneczne. Chórem dyrygowała Razga Józsefné.

Następnym punktem programu był wernisaż zatytułowany „Obrazki sentymtalne, czyli kocham prowincję” artysty fotografa z Tarnowskich Gór – Krzysztofa Millera. Wystawę otworzyła Dyrektor

Muzeum Tarnowskich Gór – Zofia Krzykowska. Obecny był również sam autor fotografii, pan Miller, który techniką analogową, za pomocą abstrakcyjnej kompozycji ukazał piękno swojego miasta w krajobrazach i w jej mieszkańcach.

Po krótkiej przerwie zainteresowani mogli obejrzeć smutny, zmuszający do refleksji film Macieja Pieprzycy pt: „Chce się żyć”.

W czasie pobytu w Békéscsabie delegacja z Tarnowskich Gór miała okazję rozpocząć rozmowy na temat nawiązania, obok stosunków kulturalnych, również stosunków gospodarczych, między obu miastami partnerskimi. Mamy nadzieję, że wymiana handlowa oraz poszerzenie stosunków kulturalnych w najbliższej przyszłości dojdzie do skutku.

Małgorzata Leszko

TÉRMÁGIA – MANYÁK MARIOLA KIÁLLÍTÁSA

Térmágia címmel kiállítás nyílt a Magyarországi Lengyeliség Múzeumában május 6-án. A megnyitóra este hatkor került sor, amikor az összegyűlt érdeklődőket Feledy Balázs művészeti író köszöntötte. Az eseményen jelen volt Virágh József, a múzeum igazgatója és Trojan Marta, a kiállítás rendezője, valamint Konrad Sutarski is.

Manyák Mariola hazánkban élő lengyel festőművész, akinek művei június 10-ig láthatók a múzeumban, teljesen autodidakta módon sajátította el a festészet alapjait. Számos kiállítást tudhat magáénak, munkáit több alkalommal beaválogatták a legrangosabb hazai festészeti bemutatókra, 2014-ben szerepelt a XV. Táblaképfestészeti Biennálén Szegeden, a Szombathelyi Képtárban megrendezett Kép-Tár-Ház című kiállításon. Tagja a Képző- és Iparművészek Szövetségének, valamint a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének.

A kiállítást a Magyarországi Lengyeliség Múzeuma és Levéltára, valamint a Magyarországi Lengyel Alkotói Fórum szervezte.

Ijjas Anna

SPOTKANIE W ESZTERGOM

Upamiętniając zakończenie II wojny światowej oraz pobyt polskich uchodźców cywilnych i wojskowych na Węgrzech Samorząd Narodowości Polskiej w Esztergom zorganizował spotkanie wspomnieniowe. Losy Polaków na tle II wojny światowej z odniesieniami do uchodźstwa polskiego na Węgrzech w plastyczny i przejmujący sposób na przykładzie swej rodzinnej historii przedstawiła Pani Maria Broś. Opowieść uzupełniały oryginały węgierskich Poloniców, już de facto zabytki polskiej historii na Węgrzech, które pieczołowicie przechowuje Pani Maria Broś Stanisławna.

Spotkanie wzbogacił wspomniały akordeonowy mini koncert polskich pieśni wojskowych w wykonaniu Pana Stanisława Brosia.

W spotkaniu uczestniczył m.in. Pan László Bánhidi, wiceburmistrz Esztergom.

Ambasadę reprezentował Pan Andrzej Kalinowski, Konsul RP w Budapeszcie.

(AK)

"WISŁA" W "BEMIE"

W piękne sobotnie popołudnie 30 maja w salonie Polskiego Stowarzyszenia Kulturalnego im. J.Bema w Budapeszcie z koncertem wiosenno-letnio - urodzinowym wystąpił polonijny zespół "Wisła", który w tym roku obchodzi 15-lecie swojego działania, a z tej okazji "Bem" wyróżnił go medalem pamiątkowym stowarzyszenia. W programie koncertu znalazły się polskie i węgierskie piosenki ludowe, beatowe i darzone szczególną sympatią przez zespół piosenki z repertuaru "Czerwonych Gitar". Kierownikiem zespołu i jego założycielem jest Imre Motyka. Były kwiaty, gratulacje i miła atmosfera.

red. fot. B.Pál

Zostało otwarte Muzeum Emigracji w Gdyni

Muzeum Emigracji w Gdyni zostało otwarte. Przy ul. Polskiej 1 w dawnym Dworcu Morskim powstała unikatowa i nowoczesna placówka dokumentująca dzieje polskiej emigracji od XIX wieku do dziś.

„Nie sposób zrozumieć historii Polski bez zrozumienia historii polskiej emigracji, którą chcemy w naszym muzeum opowiedzieć. Mam także nadzieję, że stanie się ono płaszczyzną dialogu Polaków mieszkających w kraju i na obczyźnie” - powiedziała podczas ceremonii otwarcia dyrektor Muzeum Emigracji, Karolina Grabowicz-Matyjas.

Pomysł, by muzeum ulokować w budynku Dworca Morskiego, chwalił Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz. „Emigracja jest częścią historii Polski, ale także ważną częścią historii Gdyni” - podkreślił marszałek. Podziękował także twórcom muzeum za rewitalizację budynku, a do emigrantów zaapelował o przekazywanie placówce pamiątek.

Specjalne przesłanie z okazji otwarcia muzeum skierował prof. Zbigniew Brzeziński, gość honorowy, który jednak nie mógł przybyć do Polski ze względów zdrowotnych. „Jestem przekonany, że otwierane dziś muzeum stanie się bardzo ważną instytucją, która przyczyni się do kształtowania dobrej przyszłości kraju” - powiedział prof. Brzeziński. Przed południem, na nabrzeżu przy Dworcu Morskim odsłonięto tablicę, upamiętniającą odpłynięcie w 1938 roku rodziny Brzezińskich wraz z 10-letnim wówczas Zbigniewem do Kanady. Natomiast kilka dni temu prof. Brzeziński przekazał muzeum szczególny dar - swoją korespondencję z papieżem Janem Pawłem II.

Inicjator powstania muzeum, prezydent Gdyni Wojciech Szczurek przypomniał, że dziś poza granicami kraju żyje blisko 20 mln Polaków. „To z Gdyni wielu Polaków wyruszało na swój emigracyjny szlak, a powstanie Dworca Morskiego było elementem świadomej polityki ówczesnego państwa - by tych, którzy wyruszyli na emigracyjny szlak, otoczyć opieką. Dziś, gdziekolwiek żyją Polacy, tworzą wspólnotę, która powinna się wspierać.”

(inf. Muzeum Emigracji w Gdyni)

A WISLA EGYÜTTES LÉPETT FEL A BEMEN

"Távol hegyek tavakkal, völgyek, szép zöldek tavasszal" elnevezésű koncertet adott a Wisla Lengyel-Magyar Énekegyüttes a Bem József Lengyel Kulturális Egyesületben május 30-án délután.

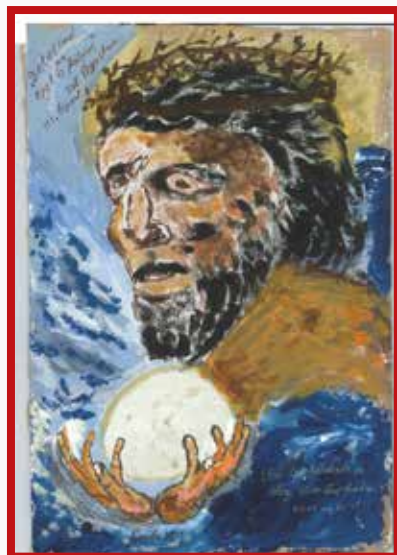
Az idén 15 éves Wisla együttes lengyel folklór- és beatdalokat ad elő hangszerkísérettel (basszusgitar, gitár, altfurulya, fuvola, doromb, csörgőhangszerek). A dalokat lengyelül és magyarul is éneklük. Repertoárjukban sokszor felhangzanak a Czerwone Gitary beatzenekar szerzeményei is.

Ez alkalommal a Bem József Kulturális Egyesület emlékérmét vehették át a koncert után.

Ijjas Anna

Pierwsza Komunia i Odpust w Polskim Kościele

24 maja, kiedy w Kościele katolickim świętuje się uroczystość Zesłania Ducha Świętego, w Kościele Polskim na Kőbánya odbyła się

Pierwsza Komunia święta dzieci z polonijnych rodzin. Do Pierwszej Komunii przystąpiło sześciu chłopców i dwie dziewczynki, którym tłumnie towarzyszyła bliższa i dalsza rodzina, krewni i społeczność polonijna. Dzieci i ich rodziców przywitał przed kościołem proboszcz Polskiej Parafii Krzysztof Grzelak TChr., a po błogosławieństwie, którego dzieciom komunią udzielił rodzice, wszyscy udali się do kościoła na uroczystą mszę świętą. W pięknie udekorowanym kościele dzieci przystąpiły do pierwszej komunii. 24 maja jest dniem, kiedy tradycyjnie w dniu patronki Polskiego

Kościoła Parafialnego w Budapeszcie - Najświętszej Maryi Panny Wspomożycielki Wiernych - obchodzony jest polsko-węgierski odpust. Po mszy świętej zarówno Polacy, jak i Węgrzy – wierni przychodzący do naszego Kościoła, wspólnie świętowali.

red. fot. ZN, il. Z. Danka

Győr: odsłonięcie pomnika św. Jana Pawła II

7 czerwca w uroczystość Bożego Ciała w ogrodzie Kościoła p.w. Ducha Świętego w Győr odsłonięty został pomnik św. Jana Pawła II. Poświęcenia tego okazałego dzieła, wykonanego z brązu przez artystę rzeźbiarza Ervina Páljánosa, dokonał Nuczusz Apostolski J.E. Alberto Bottari de Castello. Pomnik jest darem Vill-Korr Hungária Kft. i rodziny László Gasztonyiego.

W uroczystościach uczestniczył Ambasador RP na Węgrzech, Roman Kowalski, przedstawiciele rządu i władz miejscowych, posłowie Zgromadzenia Narodowego Węgier. Obecna była także rzeczniczka narodowości polskiej w ZN, dr Halina Csűcs Lászlóné, a miejscową Polonię reprezentowała delegacja ze Stowarzyszenia im. Jana Sobieskiego.

(b. fot. MTI/Krizsán Csaba)

UROCZYSTOŚĆ NAJŚWIĘTSZEGO CIAŁA I KRWI CHRYSTUSA - BOŻE CIAŁO

7 czerwca w Kościele Polskim w Budapeszcie odbyły się uroczystości Bożego Ciała. Mszy świętej i polsko-węgierskiej procesji przewodniczyli księża: Krzysztof Grzelak SChr, proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech w asyście o. Andrzeja Kosteckiego OP i ks. Tomasza Kubickiego. Oprócz wiernych z naszej parafii w uroczystościach uczestniczyła młodzież z Chorągwi Krakowskiej ZHR oraz pielgrzymi i Chór z Parafii p.w. św. Jacka Odrowąża z Leszczyn.

(inf. i fot. B.Pál, il. Z. Danka)

Ambasador Roman Kowalski laureatem medalu Pála Telekiego

4 czerwca, w dniu pamiętnej rocznicy podpisania Traktatu w Trianon, w Związku Literatów Węgierskich w Budapeszcie odbyła się uroczystość wręczenia przyznawanego przez Kuratorium Fundacji im. G.Bethlena Medalu im. Pála Telekiego.

Wśród wybitnych postaci węgierskiego świata intelektualnego medalem tym wyróżniony został Ambasador RP na Węgrzech Roman Kowalski. W laudacji podkreślono wybitne zasługi Ambasadora w służbie na rzecz zacieśniania polsko-węgierskiej przyjaźni. R. Kowalski dziękując za odznaczenie mówił, że na przestrzeni dziejów inaczej toczyły się losy Polski i Węgier, ale zawsze oba te narody mogły na siebie wzajemnie liczyć. „W 1989 roku wspólnie rozpoczęliśmy drogę zmian ustrojowych i miejmy nadzieję, że droga ta zarówno dla Polski jak i Węgier będzie pomyślną” – podkreślił Ambasador R. Kowalski.

(b.)

Wystawa u Państwa Bieńków

„Femina in arte” to motyw przewodni tegorocznego międzynarodowego spotkania kulturalnego zorganizowanego 23 maja 2015 r. w galeriach i ogrodach Bożeny i Romana Bieńków we wsi Várbalog, małej miejscowości na węgiersko – austriacko-słowackim pograniczu, gdzie otwarto wyjątkową wystawę polskiej sztuki najwyższej klasy.

Bożena i Roman Bieńko, promujący polską kulturę, zorganizowali wystawę prac światowej sławy polskiego artysty Piotra Naliwajki.

Prace tego twórcy znajdują się w prestiżowych kolekcjach muzeów w USA (m in. w Nowym Jorku, Los Angeles, Holywood i in.), a także w ważnych kolekcjach w zachodniej Europie. Jego dzieło - ogromna kurtyna (5x8 m) - jest wspaniałą ozdobą Teatru Powszechnego w Łodzi.

Obecny na wernisażu artysta Piotr Naliwajko oprowadzał zainteresowanych po galeriach i ogrodach interpretując przesłanie swoich obrazów. Twórczość tego artysty to nie tylko doznania estetyczne, ale także filozoficzne skłaniające widza do przemyśleń o ludzkich losach. Pokazane zostały także jego wielkoformatowe prace (2x3 m, 3x4 m itp.).

Wystawę wzbogacał zbiór niezwykle ciekawych, ciepłych prac zaprezentowany przez małżonkę artysty, Marzenę Naliwajko, tworzącą pod pseudonimem artystycznym Pola Münster. Prace tych artystów pokazano w dwóch ciekawych architektonicznie pawilonach sztuki kilku innych budynkach tej ogrodowej posiadłości.

Otwarcu wystawy towarzyszyły arie operowe w wykonaniu Blanki Terek z Budapesztu oraz koncert środkowoeuropejskiej klasyki muzyki klezmer w aranżacji zespołu Preßburger Klezmer Band z Bratysławy. Ponadto w ramach programu muzycznego zaprezentowano pełne emocji latynoamerykańskie tańce w wykonaniu polsko – austriackiej pary tanecznej mistrzowskiej klasy „S” - Annę i Wolfganga Schindling, którzy również poprowadzili „warsztaty salsy”, w których uczestniczyli zaproszenie goście.

Było to już 26. przedsięwzięcie promujące polską sztukę zorganizowane przez Bożenę i Romana Bieńków w tej maleńkiej, przygranicznej wsi.

Program był wspaniałą okazją obcowania z polską sztuką najwyższej klasy oraz zachętą do relaksowego postrzegania kompozycji natury i sztuki, stanowiąc jednocześnie wspaniałe działanie promujące współczesną polską sztukę wśród zagranicznych odbiorców.

Wśród obecnych byli goście przybyli na tę uroczystość z Polski, Austrii, Szwecji, Finlandii, Hiszpanii, Niemiec, przedstawiciele austriackiej Polonii, Polacy i przyjaciele Polski skupieni w Polskim Stowarzyszeniu Kulturalnym im. Jana III Sobieskiego w Győr. Licznie przybyli węgierscy przyja-

ciele oraz sąsiedzi gospodarzy, mieszkańcy Várbalog oraz innych miejscowości i miast węgierskich.

Ambasadę RP w Budapeszcie reprezentował Konsul Andrzej Kalinowski, z Ambasady w Wiedniu przybył Konsul Kazimierz Fordon.

A. Kalinowski, fot. AK

Tatai Patara

A mohácsi csatavesztés után portyázó török csapatok Tata környékét feldúlták, de gróf Cseszneky György kapitány a várát sikeresen megvédte. A törökök azonban 1543-ban elfoglalták Tata várát. A 145 éves török uralom idején kilencszer cserélt gazdát, és összesen tizenhat évig volt török kézen a vár.

A Tatai Patara 1597 történelmi fesztivált rendező ZOFI Rendezvényszervező Iroda alkalmat kínál a történelmet tanító vagy az iránt érdeklődő tanárok és diákjaik számára a 16-17. század történelmének, életmódjának, harcmódorának és kultúrájának megismerésére.

A 2015. május 23-i programban szerepelt a „HARC A VÁRERT – létrás ostrom a Rondella bástyánál, majd kézitusa a várárookban” program, melynek keretében hagyományörzők mutatták be a vár ostromát.

A rendezvényen 94 lengyel vitéz is hadba szállt. A vendégeket Csatai Krisztián, Tata Város Lengyel Nemzetiségi Önkormányzatának elnöke fogadta és invitálta az ünnepi vacsorához.

A rendezvényre ellátogatott Buskó András, az Országos Lengyel Önkormányzat Kulturális, Ifjúsági és Sport bizottságának tagja, valamint Kollár János, a Magyar-Lengyel Piłsudski Történelmi Társaság elnöke is, akik a Małopolska Zgraja Sarmacka csoport táborát is felkeresték.

(BA, Polakia Magazin)

ANDRZEJ DUDA NOWYM PREZYDENTEM POLSKI

24 maja w Polsce, a także w wielu okręgach wyborczych za granicą, odbyła się II tura wyborów prezydenckich. Polacy głosowali także w Budapeszcie. Liczba oddanych głosów w Obwodowej Komisji Wyborczej nr 190 w Budapeszcie w ponownym głosowaniu (tzw. II tura) w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 24 maja 2015 roku wynosiła 698, z czego Bronisław Komorowski otrzymał 415 głosów, Andrzej Duda 269, oddano także 14 nieważnych głosów.

Państwowa Komisja Wyborcza, po policzeniu wszystkich ważnych głosów, podała oficjalne wyniki wyborów. Zwyciężył Andrzej Duda, który zdobył 51,55 proc. poparcia. Ubiegający się o reelekcję Bronisław Komorowski uzyskał 48,45 proc. głosów. Liczba wyborców uprawnionych do głosowania wyniosła ponad 30 mln osób, frekwencja wyborcza natomiast 55,34 proc. Prezydent elekt obejmie urząd prezydenta po złożeniu przysięgi przed Zgromadzeniem Narodowym, w dniu, w którym upływa obecna pięcioletnia kadencja, czyli 6 sierpnia.

red.

Beszélgetés a lengyel elnökválasztásról

Érdekes és meglepő témák kerültek szóba azon a kerekasztal-beszélgetésen, amit május 28-án délután rendeztek a budapesti Külügyi és Külgazdasági Intézetben „A lengyel elnökválasztás 2015-ben” címmel.

A meghívott vendégek – Roman Kowalski lengyel nagykövet, Lagzi Gábor, a Pannon Egyetem adjunktusa és Mitrovits Miklós történész, polonista, a KKI munkatársa – a Lengyelországban nemrég lezajlott kétfordulós elnökválasztást elemezték.

Vajon tényleg váratlan meglepetés volt, hogy a hivatalban levő Bronisław Komorowskival (Polgári Platform) szemben Andrzej Duda (Jog és Igazságosság) nyert? Komorowskinak valószínűleg az lehetett, hiszen biztos volt győzelemben. Elképzelhető, hogy az eseményeket nem kísérte megfelelő figyelemmel. Pedig közvélemény-kutatások is mindvégig az ő előnyét mutatták.

Sokfelől halljuk, főleg hivatalos elemzések alapján, hogy Lengyelország fejlődik, hogy Lengyelország a siker országa. De vajon mi ennek a sikernek az ára? Mindenki Lengyelországot dicséri, miközben a lengyelek elfáradtak, elégedetlenek. Komorowski nem tudott erre az elégedetlenségre ráérezni, Andrzej Duda viszont igen. Mellette szól az is, hogy képes volt a pártjától függetleníteni magát és egy egységes, konzekvens, jó kampányt kreálni. Ez viszont Komorowskinak nem sikerült.

Ide kapcsolódik Paweł Kukiz választási eredménye is. A rá leadott szavazatok aránya (24 százalék) azt igazolja, hogy az embereknek elégük van a politikai háborúkból, és piros lapot adtak az ellenzéknek és a kormánynak is. Paweł Kukiz dinamikus és karizmatikus volt, kihívást jelent számára, hogy mihez kezd támogatottságával, hogy sikerül-e formálnia belőle valamit. Az első forduló több tanulsággal is szolgált, például hogy a lengyelek nemigen hajlanak a radikalizmusra, hiszen az azt képviselő pártok kiestek az első fordulóban. Ebben az is közrejátszott, hogy a baloldal szinte teljesen eltűnt, nem játszott szerepet.

Elhangzott, hogy a Polgári Platform már nyolc éve kormányon van, és a 18-30 év közöttiek már talán nem is emlékeznek a 2005-ös Kaczyński-kormányra. Ezért számukra a Jog és Igazságosság pártja „trendibb” lehet, mint az ellenfél Polgári Platform, amely túl elfoglalt. De az is igaz, hogy Bronisław Komorowski az egyetlen 1989 óta, akinek a pártja több évig kormányon volt, és eközben Lengyelország jól működött.

Bár sokszor lehet hallani, hogy Lengyelország kettészakadt, valójában a különbség abban van, hogy ki, hol és milyen körben nyert. Andrzej Dudát inkább a falvakban, vidéken, míg Bronisław Komorowskit a nagyvárosokban támogatták. A férfiak Andrzej Dudára voksoltak, míg a nők Komorowskira.

Az események folytatása öt hónap múlva következik, a parlamenti választásokon.

Ijjas Anna

LENGYEL EMLÉKHELYEK NYOMÁBAN A DUNAKANYARBAN ÉS AZ IPOLY MENTÉN

Az Érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület májusban a Dunakanyarban, illetve az Ipoly mentén kereste föl a II. világháborús lengyel menekülttáborok helyszíneit, emlékhelyeit. A hajnali indulás után Vácra, a Dunakanyar egyik fővárosába érkezünk. A rövid sétán emlékezünk Szent Hedvigre, a Dunakanyar védőszentjére, majd az Eötvös utcai óvoda falán levő emléktáblánál emlékezünk a lengyel menekültekre, elsősorban a lengyel zsidó gyerekekre, akiknek itt óvodájuk, iskolájuk működött.

Majd Márianosztrára vezetett az utunk, ahol a pálos atya bemutatta a rendjüket és a templomot: Nagy Lajos királyunk és Szent Hedvig lengyel királynő emlékére elmondtunk egy imát. Nagybörzsönyi Árpád-kori (Szent Istvánnak szentelt) „kistemplomában” Gyócsi Évike várt bennünket, aki nagy szeretettel mutatta be a gyönyörű, románkori templomot!

Vámosmikolán a volt határolaktanya falán levő emléktáblánál emlékezünk ismét a menekültekre, köztük Jan Stolarskira, Grzegorz Łubczyk úr, volt magyarországi lengyel nagykövet apósára, akinek lánya ma is aktívan dolgozza a magyar emlékhelyeket. Párkányban a Sobieski-emlékműnél találkoztunk Dániel Erzsébettel, a Limes-Anavum Regionális Honismereti Társulás elnökével. Az ő szerveztüknek köszönhető, hogy most létezik egy emlékhely az 1683. évi párkányi csata hősei, kiemelten Jan Sobieski tiszteletére. A szobor körül tulajdonképpen kialakult egy lengyel emlékhely – az egyik követőn Andrzej Przewoznik, a szobor felállításának támogatójáról is megemlékeznek. (Przewoznik a szmolenszki katasztrófában hunyt el.) De a második világháborús lengyel menekültekről is szól a megemlékezés – és mi is emlékezünk az összes olyan lengyelre, akik összekötnek bennünket.

A második napon megkoszorúztuk az esztergomi Sobieski-emlékművet is, majd a várba és a bazilikába vezető úton érintettük a Balassi-emléktáblát, illetve dr. Etter Jenő polgármester emléktábláját. Ez utóbbi táblát az előző napi sétán többen megtalálták, és fölhívták rá a figyelmet. Mikor odaértünk, és elolvastuk a szöveget, rögtön elkészítettünk egy kis megemlékező táblácskát. Másnap kaptunk a családtól egy köszönőlevelet, amiben arról írtak, mennyire jól esett nekik a mi kis gesztusunk, mert eddig sokszor fájdalmas, negatív események fűződtek az emléktáblához.

Ezt követően a dömösi templom oldalában levő emléktáblánál mondtunk el egy imát a lengyel menekültekért és a befogadóikért, majd a prépostsági atytemplomban emlékezünk az Árpád-házi királyokra. A dunabogdányi fenséges, közös ebéd (Forgó étterem) után Leányfalun találkoztunk Adorján András alpolgármesterrel és Bedő Szilvia könyvtáros-helytörténésszel. Ők ránk áldozták a vasárnap délutánjukat, bemutatták a falut, illetve a lengyel menekültek emlékhelyét a Szent Anna-templomban. Összeségében a két nap alatt képet kaptunk a lengyel menekültek sorsáról a Dunakanyarban, illetve az Ipoly mentén. A Duna bal, majd jobb partját végigjártuk, érintettük az Ipolyt, így elmondhatjuk, hogy a menekülttáboroknak ezt a részét is fölterkepeztük.

A magyarországi utak során lassan teljessé válik a kép: bejártuk Dél-Magyarországot, Somogy, Zala, Veszprém, Vas, Győr, Komárom megye emlékhelyeit, de a Zemplén, a Bodrogmentét is az eddigi útjainkon. Még vannak fölterátlatlan területek, de ezeket is meg fogjuk ismerni!

Bazsóné Megyes Klára

ŚLADAMI POLSKICH MIEJSC PAMIĄTKOWYCH W ZAKOLU DUNAJU I WZDŁUŻ RZĘKI IPOLY

Polsko-Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne w Érdzie na swą majową wyprawę wybrało w tym roku Zakole Dunaju i dorzecze rzeki Ipoly, odwiedzając miejsca, w których schronienie znaleźli polscy uchodźcy w czasach II wojny światowej.

Wyruszając wcześniej rano, za pierwsze miejsce wyprawy wybraliśmy Vác, jedną ze stolic Zakola Dunaju. Podczas krótkiego spaceru pokoniliśmy się św. Jadwidze patronce Zakola, a potem pochyliśmy czoła przy tablicy znajdującej się na ścianie przedszkola przy ulicy Eötvösa, a upamiętniającej pobyt uchodźców, w szczególności dzieci żydowskich, dla których zorganizowano tu przedszkole i szkołę. Po złożeniu wieńca przy tejże tablicy wyruszyliśmy do Márianosztra, gdzie ojciec Paulin przedstawił nam historię zakonu Paulinów i kościoła. Wizytę w Marianosztra zakończyliśmy modlitwą za króla Ludwika Węgierskiego i św. Jadwigę królową Polski.

W Nagybörzsöny w zabytkowym kościółku z czasów dynastii Arpadów, poświęconym św. Stefanowi, czekała na nas Éva Gyócsi, która z niebywałą serdecznością zaprezentowała nam cudowny kościółek w stylu romańskim. W Vámosmikola przy tablicy znajdującej się na ścianie budynku dawnej straży granicznej, gdzie schronienie znaleźli polscy uchodźcy, wśród nich Jan Stolarski, teść Grzegorza Łubczyka, byłego ambasadora Polski na Węgrzech, a ojciec Krystyny Łubczyk, która aktywnie wraz z mężem zajmuje się opracowaniem dokumentów z tamtych czasów.

W Parkanach, dzisiejszym Štúrovi, przyjęła nas Erzsébet Dániel – przewodnicząca stowarzyszenia Limes-Anavum – Okręgowego Stowarzyszenia Krajoznawców. Dzięki niej i stowarzyszeniu dziś w Parkanach stoi pomnik Jana III Sobieskiego, ku czci króla i dowodzonych przez niego bohaterów bitwy pod Parkanami, która miała miejsce w 1683 roku. Wokół pomnika powstał właściwie park pamięci Polakom. Jeden z kamieni przypomina nam Andrzeja Przewoźnika, który wielce przyczynił się do powstania pomnika. (Andrzej Przewoźnik zginął w katastrofie smoleńskiej w 2010 r.). Tu w Parkanach pamiętaliśmy również o polskich uchodźcach z czasów II wojny światowej. Słowem – pochyliśmy czoła przed wszystkimi Polakami, którzy nas łączą.

Drugi dzień „stowarzyszeniowej wyprawy” zaczęliśmy od złożenia wieńca u stóp pomnika Jana II Sobieskiego w Esztergomie (Ostrzyhomiu). W drodze do bazyliki pokonaliśmy się Balintowi Balassiemu i dr. Jenő Ettnerowi, przy tablicach ku ich pamięci. (Dr Jenő Ettner burmistrz Esztergomu w czasie II wojny).

Kilka słów o ostatnim: podczas spaceru pierwszego dnia po Esztergomie, kilka osób z grupy zauważyło tablicę i poinformowało o niej organizatorów. Kiedy rano przybyliśmy pod dom, na którym umieszczona jest tablica, zapoznaliśmy się z jej treścią i na pamiątkę zawiesiliśmy pamiątkową, stowarzyszeniową wizytówkę w węgierskich i polskich barwach. Jeszcze nie wróciliśmy z Zakola Dunaju śladami uchodźstwa polskiego, dostaliśmy list od rodziny dr. Ettera z podziękowaniami i wyrazami wdzięczności za naszą uwagę.

Następnym punktem programu był Dömös – gdzie przy tablicy na ścianie kościoła, upamiętniającej polskich uchodźców pomodliliśmy się za przyjmujących „bezdomnych wędrowców”, a następnie w dolnym – zrekonstruowanym kościele parafialnym rozważaliśmy historię dynastii Arpadów. Po wyśmienitym obiedzie w Dunabogdány (gościniec Forgó) dotarliśmy do Leányfalu, gdzie czekali na nas wiceburmistrz András Adorján i Szilvia Bedő - bibliotekarka-histork regionalny. Poświęcając nam niedzielne popołudnie, dumnie oprowadzili nas po uroczym miejscowości, opowiedzieli nam o losach polskich uchodźców i roli kościoła św. Anny w czasie drugiej wojny światowej. Reasumując, możemy powiedzieć, że w ciągu dwudniowej wyprawy odwiedziliśmy wszystkie miejsca pamięci, w których schronienie znaleźli polscy uchodźcy na terenie Zakola Dunaju (po prawej i lewej stronie Dunaju) i dorzecza Ipoly.

Podczas wędrowek stowarzyszenia śladami Polaków na Węgrzech odwiedziliśmy miejsca pamiątkowe na terenie południowych Węgier, w województwach Somogy, Zala, Veszprém, Vas, Győr, Komárom, byliśmy w regionie Zemplén i w dorzeczu rzeki Bodrog. Jeszcze są miejsca, gdzie nie byliśmy, ale poznamy i te, planując kolejną wyprawę!

Klára Bazsóné Megyes, tłum. Ewa Majchrowska Sebestyén

Polonijny MDD na Kőbánya

31 czerwca Samorząd Narodowości Polskiej X dzielnicy Budapesztu (Kőbánya) do ogrodu Domu Narodowości i Organizacji Społecznych przy ul. Ihász 26 zaprosił dzieci, gdzie z okazji MDD zorganizował szereg

zabaw i gier. Dzieci i rodzice bawili się znakomicie, humory i aura dopisywały, wspólne biesiadowanie było doskonałą okazją do zawierania nowych znajomości i przyjaźni. To ważne, bo Kőbánya to kolebka budapeszteńskiej Polonii, tu niegdyś osiedlało się najwięcej naszych rodaków, tu rodziły się kolejne pokolenia, których potomkowie żyją do dziś i warto ich zapraszać do wspólnego bytowania.

(b. fot. SNP X dz.)

Gyereknapi Kőbányán

Ha május vége, akkor gyereknapi! Immár sokadik éve, hogy a Kőbányai Lengyel Önkormányzat a Kőbányai Nemzetiségi és Civil Szervezetek Házának közreműködésével megszervezte az itt élő lengyel kisgyerekeknek ezt a szép napot. A gyereknapi összekötöttük anyák napi ajándékozással is.

Vasárnap reggel egy kis eső zavarta meg a készülődést, de mire a gyerekek megérkeztek szüleikkel, az eső is abbamaradt. Délután 10 órára már igazi forró kánikula köszöntött be. A helyszín a Kőbányai Nemzetiségi és Civil szervezetek Házának nagy kertje volt. Itt folytak a gyerekkori szabaddíós tevékenységek: foci, fogócska, bújócska, sőt a kicsit bátrabbak még az ugrálóvárat is használták. Ennek volt a legnagyobb sikere, hisz ezen még egy csúszda is volt. A szabaddíós felállított sátrakban ki-ki az arcfestést is kipróbálhatta. A gyerekek arcát egy arcfestőművész festette ki. Különböző képek közül választhattak, volt, aki pillangót, virágot, farkast kért. Gyermekre kérésére némely bátrabb szülő is bevállalta az arca kifestését.

A szervező Wygocki Erika és családja bokrácsos gulyást készített ebédre, amit mindenki jóízűen fogyasztott, sokan repetáztak is belőle. Ebéd után a gyerekek tombolán vettek részt, ahol a szerencsés sorsolásnak köszönhetően minden gyerek értékes ajándékot nyert. Az esemény végén, mikor a gyerekek hazafelé indultak, megajándékozták anyukájukat nemzeti színű, fehér-piros szegfűvel anyák napjára.

Mindenkinek köszönjük a részvételt és a segítséget, amivel hozzájárultak ahhoz, hogy a gyerekek felejthetetlen élményekkel gazdagodjanak.

Garai Balázs

Kőbányai Lengyel Önkormányzat

elnökhelyettes

Polonijny Dzień Dziecka w Tarzan Parku

30 maja dzieci polonijne z bemowskiego przedszkola wraz z rodzicami i dziadkami spędziły miłe sobotnie przedpołudnie w budapeszteńskim Tarzan Parku, gdzie razem świętowano Dzień Dziecka. Podskokom na trampolinie, wspinaczkom po linach, zabawom w piasku nie było końca. O 12 rozpoczął się wspólny piknik. Zabawom sprzyjała piękna pogoda. Sponsorem Dnia Dziecka było PSK im. J. Bema, Stołeczny Samorząd Polski oraz SNP VII i VIII dzielnicy.

red. fot. ZN, il. Z. Danka

MSZA W KAPLICY SKALNEJ

18 maja 2015 r. w Kaplicy Skalnej proboszcz parafii polskiej odprawił mszę św. w intencji matek. Oprawę muzyczną zapewnił zespół muzyczny Kleksiki. Po mszy św. uczniowie złożyli życzenia mamom i wręczyli im wiązanki kwiatów. Przed ołtarzem Matki Boskiej Częstochowskiej wszyscy zaśpiewali pieśni majowe pod kierunkiem ks. Krzysztofa Grzelaka SChr. Na zakończenie polskim zwyczajem wszyscy zostali zaproszeni na poczęstunek.

W imieniu uczniów

Asia Priszler

Budapeszt: Polska gościem specjalnym Festiwalu JUDAFEST

7 czerwca w Budapeszcie odbywał się już po raz ósmy Festiwal JUDAFEST, a po raz pierwszy gościem specjalnym tego festiwalu była Polska. Tutejszy Instytut Polski przygotował bardzo bogatą ofertę, od warsztatów i wystaw dot. Żydów w Polsce począwszy, po atrakcje dla ciała – niebywałym zainteresowaniem cieszyła się osoba Malki Kafki – restauratorki, która prowadzi w Warszawie dwie restauracje. Ponadto jest gospodynią programu "Koszer macher" w Kuchnia + (Canal+), w którym wprowadza widzów w zasady diety koszernej. Wraz ze swoją mamą Esterą jest autorką książki "Przysmaki żydowskie". Felietonistka była wielokrotnie zapraszana jako ekspertka kulinarna do programów

TV. Prowadzi pokazy kulinarne na wielu festiwalach oraz warsztaty kulinarne. Prawdziwym hitem festiwalu stała się kolacja wydawana (na ulicy Kazinczy) przez ambasadorów Polski i Izraela. Całość doskonale uzupełnił energetyczny występ młodych muzyków z Polski – znanych już na Węgrzech z występu na

Festiwalu Sziget - zespołu RZESZÓW KLEZMERBAND, który sprawił, że muzyka w ich wykonaniu przemówiła do szerokiego grona publiczności. Ich koncert był żywiołowy i porywający. Twory przez nich wykonywane to tradycyjne melodie klezmerskie, ale zaaranżowane w bardzo nowoczesny sposób.

(b.)

Találkozó Aleksander Nawrockival

Ötven év a magyar és a lengyel költészet szolgálatában címmel rendeztek irodalmi estet június elsején a Lengyel Intézetben, amelynek vendége Aleksander Nawrocki költő, prózaíró és műfordító volt, vele pedig Cséby Géza író, költő, műfordító, irodalomkutató és Csisztay Gizella író, polonista és műfordító beszélgett.

Az est kezdetén Katarzyna Sitko, a Lengyel Intézet igazgatója köszöntötte a vendégeket, majd rövid diavetítés következett, felelevenítve a költő utazásait, melyek során szinte az egész világot bejárta, díjait és életének legfontosabb állomásait. A találkozó fényét külön emelte, hogy megtekinthettük Aleksander Nawrocki önéletrajzi regényét – ami idén februárban jelent meg Varsóban – , és amelyből a költő felolvastott.

Szó esett természetesen a Petőfi versekről is, hiszen Aleksander Nawrocki a legnagyobb lengyel Petőfi-fordító. Az esten elhangzott, hogy mennyire fontos a fordításnál, hogy érezni kell a nyelvet, a szavak ízét, csak ilyen módon lehet jól átültetni egy művet az egyik nyelvről a másikra. Nawrocki ötven éve tevékenykedik a magyar és lengyel irodalom terén, számos költő, író, köztük Janus Pannonius és Csokonai műveit fordította.

Összesen 15 verseskötete, két novelláskötete és egy regénye jelent meg. Aleksander Nawrocki az IBIS Könyvkiadó tulajdonosa és a Poezia Dzsizaj című irodalmi folyóirat főszerkesztője.

Ijjas Anna

Fiatál művészeti előadása a Bemben

Négy fiatal zenész adott nagy sikerű koncertet május 16-án délután ötkor a Magyarországi Bem József Lengyel Kulturális Egyesületben. A varsói művészek egy alapítvány támogatásával érkeztek Budapestre, és nemcsak a Bem Klubban, hanem a vásárnapi mise alatt is felléptek a kőbányai Lengyel Templomban.

A rendezvény kezdetén a megjelenteket dr. Várnai Dorota, a Fővárosi Lengyel Önkormányzat elnöke köszöntötte. A koncert repertoárját Bach, Chopin, Debussy, Mozart és Beethoven szerzeményeiből állították össze, de elhangzottak Witold Lutosławski, Maurice Ravel, Karol Szymanowski és Otmar Macha művei is.

A négy tehetséges zenész – Dominika Kowalewska, Jagoda Stanicka és Marek Prokopczuk zongorán, Konstancja Pernach pedig fuvalán játszott – nagy sikert aratott, a közönség soraiban ott ült Konrad Sutarski író, dr. Várnai Dorota, a Fővárosi Lengyel Önkormányzat elnöke és Andrzej Kalinowski konzul is.

Ijjas Anna

"Dzień Dziecka z Chopinem"

W dniu 27 maja br. w Ambasada RP w Budapeszcie gościli najmłodsze polskie pokolenie na Węgrzech. Po raz drugi odbył się „Dzień Dziecka z Chopinem” zorganizowany staraniem Ambasady oraz Samorządu Narodowości Polskiej III dzielnicy Budapesztu.

Jeden z najważniejszych pianistów węgierskich, Pan Alex Szilasi, poprowadził warsztaty muzyczne – opowieść o muzyce klasycznej, wzbogacaną przykładami utworów m.in. Fryderyka Chopina i Claudea Debussyego oraz ciekawostkami muzycznymi. Mistrz w plastyczny sposób ukazał bogactwo muzyki klasycznej, jej różnorodność oraz możliwości jej interpretacji. Spotkanie zakończył minikoncert w mistrzowskim wykonaniu.

W spotkaniu uczestniczyła pełna niespożytej energii grupa dzieci i młodzieży ze środowiska polskiego/polonijnego. Uzupełnieniem spotkania były domowe wypieki, które przygotowała s. Anna pełniąca posługę w Polskiej Parafii Personalnej na Kőbánya.

(AK)

Budapeszt: brawurowy występ "Górali Białych"

6 czerwca na scenie festiwalowej w śródmieściu Budapesztu, na zaproszenie Samorządu Narodowości Polskiej V dzielnicy z ogromnym powodzeniem – przede wszystkim wśród zagranicznych turystów, którzy zjechali do Budapesztu, wystąpił zespół z okolic Szczawnicy "Górale Biali". Tancerze i śpiewacy niebywałą werwą i umiejętnościami artystycznymi zawojowali widownię.

Górale Biali, czy inaczej Łąccy, zamieszkują teren, na którym stykają się trzy rozległe pasma górskie: Beskidu Wyspowego, Beskidu Sądeckiego i Gorców. Do regionu tego zaliczani są ze względu na ubiór, tradycje i gwarę.

Zamieszkują oni również dolinę Kamienicy Gorczańskiej i mogą być również nazywani Góralami Kamienickimi. Obszar górali łąckich należał w średniowieczu do dóbr Klarysek starosądeckich. Strój górali białych nieco różni się od strojów innych grup górskich. Mężczyźni noszą sukienne, białe, zdobione haftami spodnie, zwane "sukniokami"; koszulę białą, wpuszczoną do spodni, na nogach skórzane kierzki, których rzemyki okręcają na wysokości kostki nogawek portek. Kobiety zakładają koszule z płótna lnianego lub konopnego. Fartuch ("falbaniorz") szyty z białego płótna lnianego wiejskiej roboty, dół wycinano w zęby i zdobiono ażurowym haftem, górą fartuchy były związane w troki. Najbardziej charakterystyczny był gorset szyty z aksamitu, wyszywany blaszkami i paciorkami.

A wszystko to dzięki programom prezentującym narodowości na śródmiejskim festiwalu można było zobaczyć w samym centrum upalnego Budapesztu. Słowem kolejna udana promocja naszego kraju nad Dunajem.

(b.)

Goście z Polski w Újpeszcie

13 i 14 maja Szkoła Kalwińska gościła uczniów z gminy Krzywín z powiatu kosańskiego. Nasza klasa z Újpesztu mogła się sprawdzić, jak potrafią rozmawiać i dyskutować po polsku. W pierwszym dniu była prezentacja w klubie szkoły, uczestniczyły w niej pani dyrektor, jej zastępca, dwie wychowawczynie węgierskie i dwóch wychowawców z Polski. Następnie razem śpiewaliśmy piosenki polskie i węgierskie. Nauczyliśmy kolegów z Polski po węgiersku znanej piosenki polskiej Kukułeczka. Po zwiedzeniu szkoły przeszliśmy do siedziby SNP w Újpeszcie, by zapalić znicze pod Dębami ku czci p. Ernesta, kombatanta II wojny światowej i por. B. Sutarskiego, zamordowanego w Starobielsku. 14 maja odwiedziliśmy Dom Polski i Parafię Polską na Kőbányi.

Fajni są ci nasi koledzy z Polski.

Uczniowie klasy polskiej z Újpesztu

Msza w Bazylice św. Stefana

13 maja 2015 r. odprawiona została msza św. w Bazylice św. Stefana w Budapeszcie. Koło Różańcowe poprosiło ks. K.Grzelaka SChr. o odprawienie mszy św. z okazji 31. rocznicy zamachu na życie Papieża św. Jana Pawła II i Objawienia się Matki Boskiej 3 dzieciom w Fatimie.

Po mszy św. odbyło się nabożeństwo majowe i przed obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej odmówiono pierwszą tajemnicę różańca św.

Asia Priszler

FESTIWAL NARODOWOŚCIOWY W XIII DZIELNICY

W niedzielę 31 maja przed kościołem św. Michała w XIII dzielnicy Budapesztu odbył się Festiwal Narodowościowy, organizowany przez samorząd mniejszości narodowościowych (serbski, chorwacki, ormiański, grecki, niemiecki, rusiński, rumuński, słowacki, romski i oczywiście polski SN). Goście już po raz 22. mieli możliwość zapoznać się z tradycjami i kulturą mniejszości narodowych zamieszkujących Węgry. Przewodniczącą Márton Stanisław Lázár wraz z radnymi SNP zaprosili przybyłych na smaczny żurek i polskie przysmaki, goście mogli także obejrzeć wystawę polskich strojów ludowych. Po południu na scenie wystąpił parafialny Chór św. Kingi.

red. fot. ZN

Dzielnica Polonii Węgierskiej

Zaproszenie

Dunia Polonii Węgierskiej

Kilka zdjęć się w Budapeszcie:
27 czerwca 2015 roku

Program:
11:30 - Msza św. w Bazylice Świętego Stefana
13:15 - Przejście w sprawie krótkowzrostowych i parytety i Szaneków Korony do pałacu Duna Palota
14:00 - Przyjemniejsza, wieczorne nagrody „Św. Władysława”, nagród „Za zasługi dla węgierskiej Polonii”
15:00 - Występ zespołów „Kielaski”, „Polones”, „Witka”, „Fantazja” i „Jeleny”
16:00 - Przejście

Narodowy honorowy gość:
Roman Kowalski, Ambasador Nadzwyczajny i Poselstwo RP na Węgrzech
István Tarós, przewodniczący komisji społecznej Budapesztu

Magyarországi Lengyeliség Nagypia

Meghívó

Az Országos Lengyel Önkormányzat bizottságai meghívja Önt és kedves családját a

Dunia Polonii Węgierskiej

Magyarországi Lengyeliség Nagypia

rendezésre
Budapestre, 2015. június 27-én

Program:
11:30 - Szeretettel a Budapesti Szent István Bazilikában
13:15 - Fehérkoronás királyok királyi és királynői szertartása a rendszerváltás emlékére, a Duna Palotában
14:00 - Megyei díjak, a „Szent László” és a „Magyarország Lengyelországi díjak átadása
15:00 - „Kielaski”, „Polones”, „Witka”, „Fantazja” és „Jeleny” együttesek előadása
16:00 - Általános

A rendezvény fővédnökei:
Roman Kowalski, Lengyel Köztársaság Magyarországi Nagykövete
István Tarós, Budapesti Földrajzi Társaság elnöke

Érd: Polak, Węgier dwa bratanki

6 maja Polsko - Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne w Érdzie wraz z Miejską Biblioteką im. Zoltána Csuki zorganizowało spotkanie autorskie z młodym historykiem Miklósem Mitrovitssem i historykiem dr. Imre Molnárem. W czasie spotkania dr Imre Molnár zaprezentował książkę Mitrovitsa pt: „Polak, Węgier dwa bratanki. Dokumenty kontaktów polsko-węgierskich w latach 1957-1987. (Lengyel, magyar "két jó barát". A lengyel-magyar kapcsolatok dokumentumai, 1957-1987) i prowadził z nim rozmowę. Miklós Mitrovits nie ma żadnych powiązań rodzinnych z Polakami, historię Polski zaczął się zajmować od czasu, gdy przebywał w Polsce w czasie obchodów 25-lecia Solidarności. Był zafascynowany tym, że na każdym kroku widział plakaty o Solidarności, w księgarniach mnóstwo książek temu poświęconych, pełno wystaw o Solidarności. Zwiedził wtedy wszystkie miejsca związane z Solidarnością i zaczął się uczyć języka polskiego. Książka zawiera dokumenty, które odzwierciedlają stosunki między "elitą" rządzącą na Węgrzech i w Polsce. Oba kraje należały do jednego olbrzymiego obozu "demoludów", gdzie wszystko odbywało się pod dyktando Związku Radzieckiego, wszystkie kraje należące do tego obozu były niby bratnimi narodami, ale tak naprawdę, to prawdziwa przyjaźń łączyła jedynie Polaków i Węgrów. Z pewnością wpływało to z ponad tysiącletniej przyjaźni polsko-węgierskiej i nie mała rolę odgrywało tu to, że oba narody miały podobną historię i wielokrotnie walczyły o wolność i suwerenność. W obu tych krajach panowały jednak trochę odmienne stosunki, w Polsce wielką rolę odgrywał Kościół katolicki, wszak ponad 90 % ludności stanowili katolicy, co bardzo łączyło naród i stanowiło jego siłę i władze nie mogły tak radykalnie rozprawiać się z Kościołem, jak to miało miejsce na Węgrzech, gdzie likwidowano klasztory, uwięziono wielu biskupów i księży. Również nie udało się w Polsce przeprowadzić kolektywizacji gospodarstw rolnych i mimo różnych represji, w Polsce w stosunku do innych krajów obozu panowała pewna wolność słowa i wyznania. Młodzież węgierska jeździła do Polski, żeby choć trochę odetchnąć "wolnością", pooglądać westerny i posłuchać dobrej muzyki jazzowej. W obu krajach nauka historii była oparta na kłamstwach, Węgrzy nic nie wiedzieli o tym, że w 1939 roku zaraz po napaści hitlerowców 1 września, na Polskę 17 września napadł Związek Radziecki. W polityce władz polskich i węgierskich były różnice i nieraz sprzeczności w zapatrywaniach i niektórych posunięciach, co jednak nie rzutowało na układowe stosunki "elit rządzących". Po roku 1956 Gomółka (ówczesny pierwszy sekretarz PZPR)

przez kilka lat wyraźnie podkreślał, że na Węgrzech odbyła się rewolucja, dopiero po przeszło 3 latach zmienił zdanie. W roku 1957 Gomółka od władz węgierskich otrzymał zapewnienie, że Imre Nagy nie będzie skazany na śmierć (na to nie ma dokumentu), a tydzień później Imre Nagy został powieszony. Przez cały okres panowania nieludzkiego systemu komunistycznego i w Polsce, i na Węgrzech zostało zamordowanych wiele osób, czy to w zbiorowych masakrach (rok 1970 w Polsce), czy po wyrokach w różnych sfingowanych procesach czy w obozach (Węgry - np. Recsk). Po wyborze papieża Polaka i odwiedzin Jana Pawła II w Polsce sprawy zaczęły nabierać innego obrotu, aż do powstania Solidarności w 1980 roku, strajki w Polsce, w odpowiedzi na nie wprowadzenie 13 grudnia 1981 roku stanu wojennego, masakry ludzi, co doprowadziło do tego, że nawet ludzie "oddani" socjalizmowi odwracali się i przechodzili do Solidarności. W tym czasie na Węgrzech "elita" rządząca widziała wielkie zagrożenie ze strony wydarzeń w Polsce, w mediach prowadzono wielką propagandę przeciw Polakom - "nierobom", w którą niektórzy Węgrzy nawet uwierzyli, ale mimo wszystko to nie zaważyło na przyjaźni obu narodów. W tym czasie w Polsce była olbrzymia ilość wydawnictw podziemnych (biuletyny, gazety i nawet książki), a tajne radiowe stacje uświadamiały społeczeństwo o prawdziwych wydarzeniach w kraju i za granicą, tak, że Polacy byli bardzo dobrze poinformowani o wydarzeniach na Węgrzech.

Powstanie "Solidarności" w Polsce zapoczątkowało wielkie zmiany w całym obozie komunistycznym, aż w końcu, w 1990 roku nastąpił rozpad Związku Radzieckiego i upadek tego znieprawdzonego, nieludzkiego reżimu komunistycznego.

Władysława Rege

ZUS – TZW. ZASIŁEK POGRZEBOWY

W przypadku śmierci osoby pobierającej emeryturę/rentę z Polski bliskim zmarłego/zmarłej, którzy dokonali pochówku przysługuje tzw. zasiłek pogrzebowy.

Najbliższej rodzinie przysługuje zwrot kosztów do wysokości 4000,- PLN. Można otrzymać zwrot kosztu np. trumny, spopielenia itp. W przypadku wykazania na rachunkach kwoty mniejszej, niż 4000,- PLN zwracana jest pełna przysługująca kwota.

W celu otrzymania zasiłku należy złożyć: wniosek, akt zgonu, dokument określający pokrewieństwo (np. akt małżeństwa, akt urodzenia itp.), oryginały rachunków.

Osobom nie będącym najbliższą rodziną, które przeprowadziły pogrzeb, np. teść, dalecy krewni, ew. partner życiowy, również przysługuje zwrot kosztów do wysokości 4000,- PLN, jednak osoby te otrzymują jedynie zwrot w wysokości kosztów wykazanych na rachunku.

W celu otrzymania zasiłku należy złożyć: wniosek, akt zgonu, doku-

ment (oświadczenie) określające związek ze zmarłą osobą, oryginały rachunków.

Zwrot można otrzymać na rachunek bankowy w Polsce lub na Węgrzech (konieczne jest podanie dokładnych danych rachunku i banku).

Zasiłek można otrzymać jedynie w okresie 12 miesięcy od dnia zgonu bliskiej osoby.

Wnioski wraz z dokumentami można składać pocztą na adres:

ZUS, Oddział w Tarnowie, ul. Kościuszki 32

Informacja telefoniczna: (0048 14) 632 76 59

E – mail: WRUMIITARNOW@zus.pl

Andrzej Kalinowski

Konsul RP w Budapeszcie

Budapeszt: Obradował OSP

16 maja na kolejnym plenarnym posiedzeniu zebrał się Ogólnokrajowy Samorząd Polski, obecnych było 10 radnych, którzy m.in. obradowali nad sprawozdaniami finansowymi za rok 2014, modyfikacjami budżetu na rok bieżący. Ponadto OSP postanowił, że od 1 sierpnia br. funkcję dyrektora Szkoły Polskiej na Węgrzech (instytucji OSP) pełniła będzie Anna Lang, a w niedługim czasie zostanie rozpisany konkurs na stanowisko dyrektora budapeszteńskiego Muzeum i Archiwum WP.

Zebrani wysłuchali informacji dot. rozwiązania Związku Samorządów Polskich w woj. B-A-Z, przygotowani do obchodów Dnia WP – OSP postanowił w tym roku przyznać 1 nagrodę św. Władysława (wartości 200 tys. ft) i 3 nagrody (po 80 tys. ft) Za Zasługi dla Węgierskiej Polonii, które zostaną wręczone 27 czerwca podczas święta Polonii. Ponadto mówiono o przygotowaniach do zbliżającego się (26 VII) dorocznego odpustu w Derenku i podsumowano udział węgierskiej Polonii w obchodach Dnia Polsko-Węgierskiej Przyjaźni, które w tym roku odbywały się w Katowicach.

W zebraniu uczestniczyła rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier, dr Halina Csúcs Lászlóné, która poinformowała radnych OSP o swojej działalności parlamentarnej w minionym roku

b. fot. ZN

Beszámoló az OLÖ képviselőtestületi üléséről

Az Országos Lengyel Önkormányzat 2015. május 16-án tartotta soron következő rendes közgyűlését, melynek napirendjén sokunkat érintő témák szerepeltek. A dr. Rónayné Slaba Ewa elnöklésével megtartott ülésen először Florianska Jadwiga képviselő eskütételére került sor, majd a közgyűlés tudomásul vette Bárkányi Wiesława képviselő lemondását.

Ezután dr. Csúcs Lászlóné tartott beszámolót a szószólói munkájáról, melynek során tájékoztatást adott arról, hogy többek között a Magyar Nemzetiségek Bizottságának és az Interparlamentáris Unió Magyar-Lengyel baráti tagozatának is tagja, valamint beszámolt egyéb elvégzett illetve folyamatban lévő feladatairól is.

A közgyűlés ezt követően a 2014-es év költségvetés zárszámadásáról, majd az idei költségvetés módosításáról tárgyalt. Ezekkel kapcsolatban elhangzott Lapis Balázs hivatalvezető részéről, hogy Állami Számvevőszéki vizsgálat zajlott az OLÖ-nél, mely hiányosságot, gazdálkodási szabálytalanságot nem tárt fel, de a részletes írásbeli jelentést még nem kézbesítették.

A 2015-ös beruházási keret módosításának elvi jóváhagyása is megtörtént, tekintettel arra, hogy az OLÖ 28 millió forintos beruházási keretet kapott erre az évre, ebből az intézmények számára – múzeum, LKK, iskola - 2-2 millió forint jut, míg a fennmaradó összeg a székhely tetőszerkezetének felújítására kerülhet felhasználásra.

A közgyűlés áttekintette az előző ülés határozatainak megvalósítását, melyek közül a non-profit kft megvalósításának megvizsgálása nem teljesült, melynek jogszabály változási okai voltak. A

derenki emlékfalu helyzetével kapcsolatban szintén a jogi környezet képlékenysége - a földtörvény módosítása - akadályozta az előrelépést.

A képviselők a kiírt pályázat alapján egyhangú szavazással megválasztották a Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola új igazgatójának Lang Annát.

Ezután a múzeum helyzete került megvitatásra, melynek kapcsán elhangzott, hogy a múzeum működése veszélybe került, mert az intézmény vezetése jelenleg nem megoldott. A hozzászólók, mind egyetértettek abban, hogy egy hosszú távú, megnyugtató megoldást kell találni, ugyanakkor a folyamatos, napi működést is biztosítani kell. Ennek érdekében egy ideiglenes vezetőt kell kinevezni, aki működteti az intézményt a vezetői posztra kiírandó pályázat lezárásáig.

A közgyűlés tárgyalta még a Derenki Szövetség és a Derenki Búcsú megrendezésének előkészítését, mellyel kapcsolatban pénzügyi átcsoportosításra is sor került. Beszámoló hangzott el ezután az idei Magyarországi Lengyelség Napja előkészületeiről is, melynek eseményire a Budapesti Szent István Bazilikában illetve a Duna Palotában kerül sor.

A közgyűlés megemelte a Szent László és a Magyarországi Lengyelség díjjal járó pénzjutalmak összegeit is, majd döntött az idei díjazottak személyeiről a Kulturális Bizottság javaslatai alapján.

Végezetül a közgyűlés megtárgyalta az idei Lengyel-Magyar Barátság Napjával kapcsolatos tapasztalatokat, a vita során megemlítsre került a hagyományosan megrendezett események kapcsolatban Kollár Jánosnak Magyar-Lengyel Pilsudski Történelmi Társaság elnökének szerepe annak életre hívásával kapcsolatban és a képviselők megegyeztek abban, hogy az eseményt a rangjának, fontosságának megfelelően kell a jövőben kezelni, megszervezni.

A közgyűlés üléséről készült hivatalos jegyzőkönyv megtekinthető a www.lengyelonkormanyzat.hu oldalon.

Dr. Borhi Zoltán

CO BYŁO, CO BĘDZIE

CO BYŁO?

• W dniu 3 maja w budapeszteńskim Kościele Polskim sprawowana była msza święta w intencji ojczyzny i ku czci Matki Bożej Królowej Polski. Po mszy świętej w Domu Polskim odbyło się spotkanie organizowane przez SKP p.w. św. Wojciecha.

• W dniu 6 maja Polsko-Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne w Erd i Biblioteka Miejska im. Zoltana Csuki zorganizowały prezentację autorską książki Miklósa Mitrovitsa pt. Polak, Węgier „dwa bratanki”. Dokumenty kontaktów polsko-węgierskich, 1957-1987.

• W dniu 6 maja w Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii odbył się wernisaż wystawy twórczości Marioli Manyk pt. „Magia przestrzeni”.

• W dniu 6 maja na ELTE, Katedra Filologii Polskiej, Stołeczny Samorząd Polski zorganizował wystawę nt. „Derenk – w dwóch ojczyznach”. Wykład pt. „Derenk – polska wieś na Węgrzech” wygłosił dyrektor Muzeum Polskiego József Virágh.

• W dniach 8-9 maja w Szolnoku tamtejszy SNP zorganizował Dni Kultury Polskiej.

• W dniu 9 maja w Békéscsaba odbyła się uroczystość z okazji święta Konstytucji 3 Maja oraz Dnia Polonii.

• W dniu 10 maja odbyła się w Domu Polskim w Budapeszcie po mszy św. polsko-węgierska prezentacja dwóch nowych książek Konrada Sutarskiego: zbioru studiów i esejów historycznych o tematyce polsko-węgierskiej „Közös fényeink” oraz nowego wyboru poezji „Ha úgy tudnánk...”. Organizatorem spotkania było POKO Oddział X. Bp. Óhegy út.11.

• W dniu 14 maja o godz.18.00 w kinie „Művész” w Budapeszcie odbyła się premiera filmu o Henryku Sławiku i Józsefie Antallu pt. „Życie na krawędzi” w reżyserii Grzegorza Łubczyka. Organizatorami pokazu były Oddziały POKO przy ul. Óhegy i Nádor.

• W dniu 16 maja na posiedzeniu plenarnym w Budapeszcie

zebrał się Ogólnokrajowy Samorząd Polski.

• W dniu 16 maja w siedzibie PSK im. J.Bema Stołeczny samorząd Polski zorganizował koncert muzyki klasycznej młodzieży polskiej z Fundacji Cultura Animi.

• W dniu 18 maja w peszteńskim teatrze „Új Színház” z misterium muzycznym „Totus Tuus” wystąpił Teatr „A” z Gliwic.

• W dniu 24 maja w Budapeszcie odbył się odpust parafialny w dniu patronki kościoła polskiego p.w. Najświętszej Maryi Panny Wspomożycielki Wiernych.

• W dniu 30 maja w siedzibie PSK im. J.Bema w Budapeszcie z programem „Urodzinowym” wystąpił zespół WISŁA.

• W dniu 30 maja odbył się Dzień Dziecka w bemowskim przedszkolu.

• W dniu 31 maja SNP X dzielnicy zorganizował imprezę z okazji Dnia Dziecka w ogrodzie Domu Narodowości przy ul. Ihász 26.

CO BĘDZIE?

• W dniu 13 lipca w budapeszteńskim Kościele Polskim odbędzie się nabożeństwo fatimskie.

• W dniach 22-25 lipca wierni z naszej parafii – Polacy i Węgrzy – wyjadą na pielgrzymkę do Siedmiogrodu do najstarszego węgierskiego sanktuarium Maryjnego do Csiksomlyó.

• W dniu 26 lipca w Kościele Polskim w Budapeszcie po mszy świętej rozpoczynającej się o godz. 10.30 odbędzie się poświęcenie pojazdów. Zwyczaj ten związany jest ze św. Krzysztofem patronem kierowców i podróżujących.

• W dniu 26 lipca na ruinach DERENKU najstarszej polskiej wsi na Węgrzech odbędzie się doroczny polsko-węgierski odpust.

• W dniach 25-26 lipca w Szentendre przy współudziale miejscowego SNP odbywały się będą Dni Narodowościowe.

• PSK im. J.Bema informuje, że

w lipcu odbywała się będzie w stowarzyszeniu przerwa urlopową.

MI VOLT?

• Május 3-án a budapesti Lengyel Templomban szentmisét celebráltak Lengyelország királynéja, Szűz Mária tiszteletére. A misét követően a Szent Adalbert Egyesület szervezésében találkozóztartottak a Lengyel Házban.

• Május 6-án az érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület szervezésében a helyi Csuka Zoltán Városi Könyvtárban zajlott Mitrovits Miklós Lengyel, magyar két jó barát. A lengyel-magyar kapcsolatok dokumentumai, 1957-1987 című könyvének szerzői bemutatója.

• Május 6-án az ELTE Lengyel Filológia Tanszékén a Fővárosi Lengyel Önkormányzat által szervezett kiállítás nyílt Derenk – két hazában címmel. A kiállítás előtt Virágh József, a Lengyel Múzeum igazgatója, tartott előadást.

• Május 8-án és 9-én Lengyel Kultúra Napjai rendezvényorozatot szervezett Szolnokon a helyi LNŐ.

• Május 9-én Békéscsabán ünnepséget rendeztek a Lengyel Alkotmány május 3-i, illetve a magyarországi polónia közeledő ünnepnapja alkalmából.

• Május 10-én a Lengyel Házban a lengyel-magyar szentmisét követően került sor Sutarski Konrád két legújabb könyvének – a Közös fényeink című történelmi témájú esszé- és tanulmányválogatásának és a Ha úgy tudnánk című versválogatásának – bemutatására. A rendezvény szervezője a LKK Óhegy utcai részlege volt.

• Május 14-én a budapesti Művész moziban tartották a Henryk Sławikról és id. Antall Józsefről szóló, Grzegorz Łubczyk által rendezett Élet a partvonalon című film bemutatóját. A szervezők az LKK Óhegy és Nádor utcai részlegei voltak.

• Május 16-án Budapesten ülésezett az Országos Lengyel Önkormányzat.

• Május 16-án a Bem J. LKE székházában a Cultura Animi Alapítvány fiatal lengyel zenészei

komolyzenei koncertet adtak a Fővárosi Lengyel Önkormányzat szervezésében.

• Május 18-án a pesti Új Színházban a Totus Tuus zenei misztériumjátékot adta elő a gliwicei Teatr „A”.

• Május 24-én, a Mindenkor Segítő Szűz Mária napján tartották a róla nevezett budapesti templom plébániai búcsúját.

• Május 30-án a budapesti Bem J. LKE székházában a WISŁA együttes „születésnap” programmal lépett fel.

• Május 30-án gyereknapot tartottak a Bem Egyesület óvodájában.

• Május 31-én a X. kerületi LNŐ gyermeknap rendezvényt tartott az Ihász u. 26. szám alatt található Nemzetiségek Házában.

MI LESZ?

• Július 13-án fatimai ájtatosság lesz a budapesti Lengyel Templomban.

• Július 22-e és 25-e között plébániánk hívei – lengyelek és magyarok – erdélyi zarándoklaton vesznek részt, melynek során ellátogatnak a legrégebbi magyar Mária-kegyhelyre Csíksomlyón.

• Július 26-án a budapesti Lengyel Templomban a 10.30-as szentmisét követően gépjárműszentelés lesz. Ez a szokás Szent Kristóf – a vezetők és utazók védőszentje – napjához kötődik.

• Július 26-án Magyarország legidősebb lengyel településén, a derenki romfaluban rendezik meg az éves lengyel-magyar búcsút.

• Július 25-én és 26-án a helyi LNŐ részvételével nemzetiségi napok zajlanak Szentendrán.

• A Bem J. LKE felhívja a figyelmet, hogy az egyesületben július során szabadságolási szünet lesz.

Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach.

(b.)

DZIEŃ DZIECKA W ÓPUSZTASZER

6 czerwca z okazji Dnia Dziecka Szkoła Polska zorganizowała dla swoich uczniów wyjazd do Ópusztaszer. Pojechali prawie 100 osób - dzieci z Budapesztu, Pécsu, Székesfehérváru, Dunaújváros, Gödöllő i Kaposváru wraz z rodzicami, a także członkowie Polonii z innych miast, którzy chętnie dołączyli się do naszej wycieczki. Było wiele atrakcji, ponieważ właśnie w ten weekend odbywało się tam „IX Spotkanie łuczników”.

Zaraz po przyjeździe do Ópusztaszer oglądaliśmy pokazy konne i mogliśmy poznać tradycyjne metody walk na koniach. Następnie przeszliśmy zobaczyć główny cel naszej wycieczki - piękny obraz „Panoramy Fesztyego”, nad którego odnowieniem, co warto podkreślić, przez ponad rok pracowali polscy restauratorzy. Na zakończenie dnia setki tradycyjnie ubranych żołnierzy pokazało nam, jak przebiegała 1000 lat temu walka pod Bratysławą. Przedstawili oni różne metody walk szeregów, mniejszych grup oraz pojedynczych żołnierzy. Ukoronowanie całego dnia było spektakularne - wszyscy strzelcy otrzymali rozkaz utworzenia tak zwanej chmury strzał, kiedy to jednocześnie kilkaset osób trzy razy pod rząd wystrzeliło strzały z łuków. Zrobiło to na nas niesamowite wrażenie. Były też stoiska z pamiątkami, więc niektórzy zakupili na pamiątkę szable lub inne przedmioty mniej lub bardziej historyczne.

W walkach i strzelaniu z łuków brała też udział polska grupa „Jantar”, której członków naturalnie odwiedziliśmy, a oni ubrali nasze dzieci w swoje hełmy.

W autobusie, podczas drogi powrotnej, wykorzystaliśmy czas należycie - nauczyliśmy nasze szkolne dzieci nowych piosenek, między innymi „Lato, lato”, bo przecież już zaraz wakacje! Dzieci i opiekunowie wrócili do domu pełni wrażeń. Była to wspaniała wyprawa, która miała także wiele walorów edukacyjnych, a jednocześnie także liczne akcenty polskie.

Hanna Biró, fot. HB.

DRODZY RODZICE, OPIEKUNOWIE I MILI UCZNIOWIE!

Szkoła Polska na Węgrzech, działająca przy Ogólnokrajowym Samorządzie Polskim, istnieje od 10 lat. Dzięki doświadczeniu kadry pedagogicznej mury naszej szkoły opuściła liczna grupa

absolwentów z bardzo dobrą znajomością języka polskiego. Szkoła pomaga opanować język polski, zdobyć wiedzę o historii, kulturze oraz tradycjach naszego kraju. Ci, którzy korzystali z możliwości edukacji w naszej szkole, pomyślnie zdając maturę lub egzamin państwowy z języka polskiego, zapewnili sobie, w stosunku do swoich rówieśników, lepsze perspektywy na przyszłość.

Szkoła oferuje bogaty program edukacyjny, ciekawe metody

nauczania i doskonale wykształconą kadrę pedagogiczną. Organizuje wyjazdy do Polski i spotkania z polskimi rówieśnikami, a także zapewnia możliwość aktywnego uczestnictwa w poznawaniu dziedzictwa kulturowego naszego kraju. Obecnie zapisanych jest 140 uczniów w wieku od 6 do 18 lat. Z dumą, ale i ze smutkiem pożegnaliśmy tegorocznych maturzystów. Jednocześnie z otwartością czekamy na nowych uczniów – tych młodszych i tych starszych, by wspólnie z nimi przeżywać przygodę z kulturą i językiem polskim.

Zachęcamy Was, drodzy Rodzice, do powierzenia nam swoich Pociec.

Zapisy do szkoły do końca sierpnia prowadzimy w sekretariacie pod numerem telefonu: (06 -1) 261 2748 i u nauczycieli spoza Budapesztu w naszych oddziałach przy samorządach polskich.

Serdecznie zapraszamy!

„Możliwość pielęgnowania i rozwoju kultury polskiej na Węgrzech jest zagwarantowana” –

Rozmowa z **Andrássem Buskó**, radnym Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego

Pracuje Pan w Komisji ds. Kultury, Sportu i Młodzieży Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego. Czy mógłby Pan przybliżyć działania swojej komisji?

Od 2003 roku jestem radnym Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech. Po ośmiu latach pełnienia funkcji zastępcy przewodniczącego chętnie podjąłem się pracy w komisji, w której razem z przewodniczącą komisji, panią Ewą Modrzejewską opracowujemy programy kulturalne. Komisja przygotowuje propozycje, o których decydują radni na zebraniach samorządu.

W jaki sposób według Pana należy aktywizować młodzież polonijną, by czynnie udzielała się w życiu węgierskiej Polonii?

Ze względu na małą liczebność, Polacy żyjący na Węgrzech narażeni są na niebezpieczeństwo asymilacji. Dlatego właśnie bardzo ważne jest przyciągnięcie młodzieży. Przed szkołę działające przy Stowarzyszeniu Bema, a także Szkoła Polska na Węgrzech gwarantują możliwość pielęgnowania języka polskiego i kultury polskiej. Ważne jest poznanie ojczyzny, jej geografii i etnografii. Wobec starzenia się węgierskiej polonii konieczna jest aktywizacja nowego młodego pokolenia, a do tego potrzebne są nowe, odpowiadające młodzieży programy. Dobrym przykładem jest zespół ludowy POLONEZ i Stowarzyszenie Grupa Rekonstrukcji Historycznej Legionu Wysokiego na Węgrzech.

W czym widzi Pan główne zagrożenia dla rozwoju polskiej i polonijnej kultury na Węgrzech? Jak należy owe zagrożenia minimalizować?

Możliwość pielęgnowania i rozwoju kultury polskiej na Węgrzech jest zagwarantowana, choć zakres tej działalności mógłby być większy. Co roku potrzebne są środki finansowe, które umożliwiają działalność stowarzyszeń, samorządów terenowych, czy też sfinansowanie przedstawień artystycznych np. Tünde Trojan. Środki te po części zagwarantowane są ustawowo, a po części zdobywamy je biorąc udział w konkursach. Potrzebne jest też stałe dokształcanie radnych polskich samorządów. Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii oraz Instytut Polski również aktywnie działają na rzecz kultury polskiej na Węgrzech.

Jak postrzega Pan rolę mediów polonijnych w kształtowaniu polskiej tożsamości za granicą?

Media polonijne, te tradycyjne i te elektroniczne, odgrywają szczególną rolę w kształtowaniu polskiej tożsamości. Ważną rolę pełnią czasopisma polskie: „Polonia Węgierska” i

„Głos Polonii”, a obok nich strony internetowe, jakkolwiek te ostatnie często odnoszą się wyłącznie do spraw miejscowych.

Jest Pan również przewodniczącym SNP XVII dzielnicy Budapesztu i działa Pan czynnie jako samorządowiec. Jakie są Państwa największe sukcesy i osiągnięcia jako samorządu?

Od 2002 roku pełnię funkcję przewodniczącego Samorządu Narodowości Polskiej XVII dzielnicy Budapesztu. W tym czasie udało mi się wspierać działalność istniejącego od 2000 roku Polsko – Węgierskiego Koła Przyjaźni w Rákosliget. Mamy także dobre kontakty z organizacjami społecznymi. W 2008 roku postawiliśmy pomnik papieża Jana Pawła II. Od siedmiu lat mamy świetne kontakty partnerskie z powiatem krośnieńskim. Wspieramy

grupę artystyczną, działającą przy Szkole Podstawowej na Diadal út, która uczy się polskich tańców ludowych.

Jakie plany na najbliższe miesiące ma SNP XVII dzielnicy?

Po wakacjach Polsko – Węgierskie Koło Przyjaźni rozpocznie szesnasty rok swojej działalności, a tancerze z grupy artystycznej szkoły przy Diadal út rozpoczną naukę nowych tańców, przyjedzie do nas grupa młodych tancerzy ludowych z Polski, no i oczywiście urządzimy tradycyjne andrzejki i Wigilię.

Czynnie udziela się Pan także w internecie – na Facebooku i prowadząc Polakia Magazin. Czy mógłby Pan przybliżyć swoją działalność?

W 2007 roku stworzyliśmy stronę internetową Lengyelország magyarul (www.leki17.hu), której część przeznaczaliśmy na POLAKIA MAGAZIN. Na stronie znajduje się encyklopedia polsko – węgierska, artykuły o treści kulturalno-historycznej, ogromny zasób fotografii. Na Facebooku od 2013 roku istnieją grupy: LENGYELORSZÁG KÉPEKBEN i POLAKIA MAGAZIN, gdzie staramy się przekazywać najnowsze aktualne informacje związane z Polakami.

Jakie są Pana plany wakacyjne? Czy wybiera się Pan do Polski?

Pierwszy raz byłem w Polsce w 1979 roku, a od roku 2000 jeżdżę tam co roku. Byłem już w każdym województwie, w każdym mieście wojewódzkim. W trakcie moich naukowych wyjazdów odwiedziłem ponad 400 miejscowości, a zdjęcia zrobione przeze mnie zostały

wykorzystane w podręczniku do języka polskiego, przygotowanym dla uczniów Szkoły Polskiej na Węgrzech. W tym roku planuję pojechać do województwa Świętokrzyskiego taką oto trasą: Busko-Zdrój, Chmielnik, Chęciny, Jędrzejów, Kielce, Pińczów, Solec Zdrój, Kazimierza Wielka, Klasztor św. Krzyża (Łysa Góra - Bazylika mniejsza pw. Trójcy Świętej i sanktuarium Relikwii Drzewa Krzyża Świętego), Zawichost, Stopnica, Ujazd (Krzyż-topór), Nowy Korczyn i Bodzentyn.

Dziękujemy za rozmowę, życzymy dalszych sukcesów w pracy dla węgierskiej polonii i udanego wakacyjnego wyjazdu do Polski.

„A lengyel kultúra ápolása és fejlesztése települési és országos szinten biztosított”-

Beszélgetés **Buskó András- sal**, az Országos Lengyel Önkormányzat képviselőjével

Az OLÖ Kulturális, sport és ifjúsági Bizottságának a tagja. Bemutatná a bizottság működését és munkáját?

2003 óta folyamatosan tagja vagyok az Országos Lengyel Önkormányzatnak, nyolcévi alelnökség után szívesen vállaltam a bizottsági tagságot. Ewa Modrzejewska elnökkel közösen a magyarországi lengyelség kulturális programjainak megvalósítására törekszünk. A bizottság a közgyűlés döntéseihez javaslatokat készít elő.

Milyen módon lehet a polónia ifjúságát mobilizálni, hogy aktívan vegyen részt a magyarországi lengyel közéletben?

A magyarországi lengyelség kis száma miatt az asszimiláció veszélyének van kitéve, ezért nagy jelentősége van az ifjúság bevonásának. A Bem József Egyesületnél működő lengyel óvoda illetve az Országos Lengyel Nyelvoktató Iskola szervezett keretben biztosít a nyelv és kultúra ápolására. A lengyel haza, földrajz, etnográfia megismerése nagy fontosságú. Az előregedő hazai lengyelség mellett a fiatalok aktivizálása szükséges, amit megfelelő ifjúsági programokkal lehetne biztosítani. Jó példa erre a POLONEZ Néptáncgyűttes és a Wysocki Légio.

A magyarországi lengyel kultúra fejlődésének van-e valamilyen akadály? Amennyiben van, miként lehet ezt a veszélyt csökkenteni?

A lengyel kultúra ápolása és fejlesztése települési és országos szinten biztosított, bár egy kicsit szűk körű. Trojan Tünde színházi előadásaihoz, az egyesületekben és a települési lengyel önkormányzatoknál évről évre megrendezésre kerülő színvonalas programokhoz pénz kell, melyet a pályázatokból és a feladatalapú támogatásokból lehet előte-

remteni. A lengyel nemzetiségi önkormányzat tisztviselőinek folyamatos képzése szükséges. A Lengyel Intézet, a Magyarországi Lengyelség Múzeuma is sokat tesz a kultúra ápolása terén.

Véleménye szerint a magyarországi lengyel sajtónak milyen szerepe van a lengyel önazonosság megőrzése terén?

A magyarországi lengyel sajtónak, az írott és elektronikus médiának kiemelkedő szerepe van az önazonosság megőrzése, az írott lengyel nyelv ápolása és az országos helyzetkép tükrözése terén. A Polonia Węgierska, a Głos Polonii újságok jól szerkesztett lapjai mellett a magyarországi lengyel honlapok biztosítják ezt, melyek „ernyőszerű” összegyűjtése indokolt lenne. A honlapok sok esetben csak a helyi igényeket tudják kielégíteni.

Az OLÖ-ban végzett munka mellett a Budapest 17. kerületi Lengyel Önkormányzatnak is az elnöke. A kerületi munkája során mit tart a legnagyobb eredménynek?

2002 óta folyamatosan betöltöm a XVII. kerületi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat elnöki tisztét. Munkám során sikerült a 2000 óta működő rákosligeti Magyar-Lengyel Baráti Kör tevékenységét támogatni. Jó kapcsolatokat ápolunk a civil szervezetekkel. 2008-ban felavatásra került II. János Pál pápa emlékműve. Hét éve jó kapcsolatunk van a krosnói járással, amely kezdeményezésünkre lett kerületünk partnere. Támogatjuk a Diadal úti Általános Iskola művészeti csoportját is, amely lengyel néptáncokat ad elő.

Az elkövetkező hónapokban milyen lengyel rendezvényekkel találkozhatnak az érdeklődők a 17. kerületben?

A nyári szünetet követően szeptembertől immár tizenhatodik évét kezdi a Magyar-Lengyel Baráti Kör, a Diadal úti Általános Iskola művészeti csoportjában új lengyel néptáncokat tanulnak, lengyel ifjúsági néptánc csoportot fogadunk és megtartjuk a hagyományos Andrzejki ünnepséget és a lengyel karácsonyt.

A képviselői munkája mellett nagyon intenzív „internetes életet” él. Bemutatná a Facebook-on működtetett Polakia Magazint?

2007-ben létrehoztuk a Lengyelország magyarul internetes honlapot (www.leki17.hu), melyen egyik oldalt a POLAKIA MAGAZIN-nak szántuk: http://www.leki17.hu/index_ebook.html. A honlapon feltöltött lengyel-magyar enciklopédia és kulturális-történeti írások mellett a rendszeres, nagy képmennyiségű, naprakész hírforrásra törekedtünk. A facebook-on a LENGYELORSZÁG KÉPEKBEN és a POLAKIA MAGAZIN csoportjaim 2013 óta naprakész információkat közölnek a lengyelekkel kapcsolatban.

Milyen terveik vannak a nyárra? Készül Lengyelországba?

1979-ben voltam először Lengyelországban, 2000 óta minden évben rendszeresen ellátogatok oda. Minden vajdaságban és vajdasági székhelyen voltam, tudományos tényfeltáró és történeti, geográfiai vonatkozású kutatásaim során több mint 440 helyre eljutottam, melyek képeit a lengyel nyelvkönyvekben is felhasználtuk. Idén a Szentkereszt vajdaság a cél, melynek tervezett útvonala Kielce központtal: Busko-Zdrój, Chmielnik, Chęciny, Jędrzejów, Kielce püspökvár, Pińczów, Solec Zdrój, Kazimierza Wielka, Szentkereszt kolostor (Łysa Góra - Bazylika mniejsza pw. Trójcy Świętej i sanktuarium Relikwii Drzewa Krzyża Świętego), Zawichost, Stopnica, Ujazd (Krzyżtopór várkastélya), Nowy Korczyn és Bodzentyn, melyekről majd szintén beszámolunk a Polonia Węgierska olvasóinak.

Köszönjük a beszélgetést, további sikereket az önkormányzati munkájában és eredményes lengyelországi utat kívánunk!

Feliksa Netza brakować będzie i Polakom, i Węgrom

„Polonia Węgierska” nie tak dawno podała listę zmarłych ostatnio wybitnych Polaków. Do nich musimy dołączyć teraz, niestety, jeszcze jedno – związane i z Węgrami – nazwisko. 12 kwietnia zmarł, urodzony niecałych 76 lat wcześniej (w 1939 roku), działający na Śląsku, w Katowicach, wybitny pisarz, poeta i tłumacz Feliks Netz, który był jednym z najlepszych polskich interpretatorów węgierskiej poezji i który w ciągu ostatnich lat spopularyzował w Polsce (wraz z Teresą Worowską) twórczość Sándora Máraiiego. Netz przełożył m.in. jego „Zar”, „Księgę ziół”, „Występ gościnny w Bolzano”, „Krew świętego Januarego”, „Pierwszą miłość”, „Dziedzictwo Estery” oraz „Wyspę”. Z literaturą węgierską związał się olbrzymim zaangażowaniem intelektualnym i emocjonalnym, dla niej nauczył się języka węgierskiego i dla niej nie jeden raz przebywał na Węgrzech, gdzie pogłębiał swoją łączność z narodem tego kraju, a także szlifował język. A był też Netz świetnym tłumaczem z rosyjskiego, w tym „Eugeniusza Oniegina” Puszkina.

Ukończył studia w zakresie filologii polskiej na Uniwersytecie Śląskim. W latach 1960–1972 był redaktorem Polskiego Radia, a w latach 1972–1986 redaktorem, potem zaś redaktorem naczelnym tygodnika „Panorama”. Był autorem słuchowisk w Polskim Radiu, twórcą m.in. słuchowiska „Pokój z widokiem na wojnę polsko-jaruzelską” o brutalnym i krwawo stłumionym strajku w katowickiej Kopalni Wujek, po wprowadzeniu stanu wojennego. Felietony Netza ukazywały się na antenie Radia Katowice, w tym w cyklu „Dzień dobry panie Felku”.

Netz był ponadto autorem scenariuszy do filmów: „Biała gorączka” (1972) i „Kochajmy się” (1974), w latach 1973–75 pracował jako kierownik literacki zespołu filmowego „Silesia”. Wydał liczne tomiki poezji, m.in. „Związek zgody” (1968), „Z wilczych dołów” (1973), „Wir” (1985) i tuż przed śmiercią przejmujący „Krzyk sowy” (2014), a był też twórcą powieści: Sto dni odpustu (1968) i Skok pod poprzeczką (1977) oraz nominowanego do Literackiej Nagrody NIKE szkicu wspomnieniowego Dysharmonia caelestis (2004). Ta ostatnia powieść ukazała się również (pod tą samą nazwą) w przekładzie węgierskim, podobnie jak jeszcze przed nią „Urodzony w Dniu Zmarłych” (Halottak napján született).

Śląski poeta i krytyk literacki Maciej Melecki napisał o Netzu: „Rzecz, która od razu mnie w nim ujęła, przykuła uwagę i kazała pilnie go słuchać, to niebywałe oddanie literaturze, pasja ogarnięcia i przeniknięcia każdego, nęcącego go aspektu czy wątku, przeświecenia myśli czy zagadnienia. (...) Właśnie, owa uwaga w śledzeniu i dogrzebywaniu się do subiektywnego sedna, wykradanie dla czytelnika detali czy szczegółów z omawianych lektur czy filmów, zaciekle tropienie losów myśli literackich bohaterów, a wszystko to wsparte głębinną wiedzą – historyczną lub biograficzną – stanowiły i stanowią dla mnie imponujący przykład wiecznej konfrontacji z innym, wypelniony empatią i nieusuwalną wolą zrozumienia innego. (...) Jak wiersz – to totalny, zespalający zarazem przygody treści i potyczki języka, jak powieść – to całkowita, do cna realizująca indeks autorskich intencji i zamiarów, a jak wywiad (...) to opowieść wielotorowa, wprowadzająca czytelnika w delty hipnotycznych rozpoznaj, przeżyć czy emocji.”

Ja z Feliksem Netzem zetknąłem się po raz pierwszy jeszcze pod koniec lat siedemdziesiątych, kiedy współdziałał z Wydawnictwem Literackim w Krakowie i ze mną, tłumaczac szeregi wierszy Mikłosa Radnótiego do wydanego w 1980 roku, w moim wyborze, tomiku poezji tego węgierskiego klasyka XX wieku. Los zetknął nas ponownie parę lat później, w trakcie prac translatorskich przy opublikowanej w 1985 roku – znów w moim wyborze i też w Wydawnictwie Literackim – antologii współczesnej poezji węgierskiej. Znajomość nasza pogłębiała się, jakkolwiek powoli, z upływem następnych lat. To Feliks od czasu do czasu pojawiał się w Budapeszcie i mogłem go witać także u siebie w domu, to spotykaliśmy się nieraz, kiedy z kolei ja, jeżdżąc do Polski, zahaczałem o Katowice, a nawet zatrzymywałem się tam między innymi ze względu na zorganizowane mi tam przez Feliksa poetyckie spotkanie autorskie. O przyjaźni mogę mówić chyba dopiero w odniesieniu do okresu ostatnich dziesięciu lat, - pomimo tego, iż nasze spotkania, czy też nasza korespondencja nie stały się częstsze. Ostatni raz widziałem się z nim w listopadzie ubiegłego roku, kiedy, będąc w Polsce na zaproszenie Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, gościłem - wraz z pozostałymi członkami delegacji Związku Pisarzy Węgierskich - i w Katowicach, gdzie mieliśmy spotkanie autorskie w Bibliotece Wojewódzkiej. Na mój telefon Netz od razu zaprosił do siebie do domu, zarówno mnie, jak i węgierskiego poetę Gábora Zsillego, którego też znał już wcześniej. Spędziliśmy tam cały wieczór w towarzystwie jego oraz jego żony, Beaty. Feliks wychudzony po przebytej ciężkiej operacji, której skutki jeszcze odczuwał i czekający już na operację następną, gawędził z nami z taką inwencją, iż sprawiał wrażenie, jak gdyby nic mu nie dolegało. Zaprowadził nas też do swojej pracowni, pokazując przeróżne ciekawe tomy i opowiadając, ile ma jeszcze do napisania. Była to niezwykle próba przezwyciężania słabości ciała przez siłę ducha. I takim właśnie pozostał w mojej pamięci.

Konrad Sutarski

Żeberka w miodzie

Składniki:

2 kg chudych żeberek wieprzowych
sól, pieprz, masło klarowane

Sos:

6 cebul
główka czosnku
dwa słoiczki koncentratu pomidorowego
½ litra octu jabłkowego
niepełna szklanka miodu (najlepiej spadziowego)
zioła wedle uznania (majeranek, estragon, tymianek)
masło klarowane

1. Żeberka pokroić na porcje wg uznania, osolic, popieprzyć i odstawić na 3-4 godziny.
2. Rozgrzać nieco masła klarowanego i mocno zarumienić żeberka z każdej strony.
3. Przełożyć zarumienione żeberka do naczynia żaroodpornego.
4. Cebulę pokroić w drobną kostkę i mocno zarumienić na tłuszczu, który został po obsmażeniu żeberek. W razie potrzeby dodać nieco masła klarowanego.
5. Dodać pokrojony w cienkie plasterki czosnek. Całość smażyć jeszcze 2-3 minuty.
6. Cebulę i czosnek zalać octem jabłkowym, koncentratem pomidorowym, dodać miód, zioła, sól i pieprz. Całość dusić około 30 minut uzupełniając w trakcie szklanką wody.
7. Sos przelać na żeberka. Przykryć naczynie żaroodporne.
8. Wstawić do piekarnika rozgrzanego do 180 stopni i zapiekać pod przykryciem 2 godziny.
9. Podawać z kluseczkami lub ryżem.

Smacznego !!!

Zapraszam do polubienia strony

www.facebook.com/wujekjarekgotuje,

gdzie znajdziecie ten przepis
i inne ciekawostki kulinarne.

Wujek Jarek
gotuje

Mézes oldalas

Összetevők:

2 kg sovány disznóoldalas
só, bors, tisztított vaj

A szószhöz:

6 hagyma
1 fej fokhagyma
két csésze paradicsomsűrítmény
½ liter almaecet
¾ csésze méz
fűszerek ízlés szerint (majoránnát, tárkonyt
és kakukkfűvet javaslok)

tisztított vaj

1. Az oldalast tetszés szerinti darabokra vágjuk, sózzuk, borsozzuk, és állni hagyjuk 3-4 órán keresztül.
2. A kissé felhevített tisztított vajon az oldalasok mindkét oldalát jó aranybarnára sütjük.
3. Az átsütött oldalasokat tűzálló edénybe fektetjük.
4. Az apróra kockázott hagymát az oldalas megmaradt zsírjában jól megpirítjuk. Szükség esetén tisztított vajat is kell még hozzáadni.
5. Hozzáadjuk a vékony karikákra szeletelt fokhagymát. Az egészet még 2-3 percig pirítjuk.

6. A fokhagymás pirított hagymát nyakon öntjük az almaecetrel és a paradicsomsűrítménnyel, hozzákeverjük a mézet és a fűszereket, sózzuk, borsozzuk. Az egészet mintegy 30 percen át pároljuk, szükség esetén egy kevéske víz hozzáadásával.

7. Az elkészült szószt ráöntjük az oldalasokra. A tűzálló edényt befedjük.

8. Az edényt 180 fokra előmelegített sütőbe tesszük és letakarva 2 órán át sütjük.

9. Galuskával vagy rizzsel tálaljuk

Jó étvágyat!!!

Látogassanak el a www.facebook.com/wujekjarekgotuje oldalra,
ahol megtalálhatják ezt a receptet és más kulináris érdekességeket

Gęsiarek i szewc

Bunt może mieć wiele twarzy. Walka z niesprawiedliwością, protest przeciwko złu, kontestacja rzeczywistości, jednym słowem niezgoda na świat, w którym żyjemy, może przybierać różne formy. Od wielkich, heroicznych czynów, aż po pasące się po łąkach podstępny konie trojańskie. Wiadomo, że nie zawsze wygrywa silniejszy, choć jednak, bądźmy szczerzy, jest to raczej reguła. Doświadczamy tego szczególnie dotkliwie w Europie Środkowej, w przestrzeni odwiecznego ucisku i ucisku gigantów ze Wschodu i Zachodu. Jednak czasem można powalić olbrzyma, roześmiać się mu w twarz i przeciwstawić się skutecznie sile, nie tracąc jednocześnie życia.

Starotestamentowa opowieść o Dawidzie i Goliacie znalazła swą współczesną realizację w polskich i węgierskich podaniach ludowych, przepuszczonych przez filtr literatury, filmu, kultury popularnej. Te opowieści żyją w świadomości Polaków i Węgrów po dziś dzień i uczą, że walka z systemem nie zawsze skazana jest na porażkę. W polskiej opowieści, której zna każdy przedszkolak po obu stronach Wisły, zły i okrutny system uosabiany jest przez Smoka Wawelskiego, który terroryzuje całe królestwo i żąda wciąż nowych ofiar. Wtedy na scenę wkracza sprytny Szewczyk Dratewka i częstuje smoka baranem wypchanym siarką. Wie, że w otwartej walce nie ma szans go pokonać, ucieka się więc do podstępu. W węgierskiej historii złemu Döbrögiemu, który rządzi żelazną ręką, przeciwstawia się Ludas Matyi – Maciek dzięki wrodzonemu sprytowi, podstępów, aż trzykrotnie mści się na okrutniku. Rekwizyty są inne, czasy się zmieniają, ale przesłanie obu historii jest identyczne.

Smoków w naszych czasach nie brakuje, całe zastępy Döbrögiów wykrzywiają twarz w złośliwym grymasie oczekiwanej zwycięstwa, tylko tych Maćków Gęsiarków i Szewczyków Dratewów jakby mniej. Wciąż jakoś łatwiej płonąć na stosach, poświęcać życie, rzucić się w przepaść. A przecież ważne jest, by walka nie była aż na tyle heroiczna, by zmieść bohatera z powierzchni ziemi. Warto być takim skromnym Szewczykiem Dratewką, który pokona system, ale nie za cenę własnego życia. To chyba największa sztuka.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

A libapásztor és a cipész

Az ellenállásnak számos arca van. Különböző módokon nyilvánulhat meg a nagy, hősies tettek felvállalásától kezdve a cselszövés lankáira kihajtott trójai lovak legelészéséig bezárólag: küzdelem az igazságtalansággal, tiltakozás a rossz ellen, a valóság kétségbe

vonása – egyszóval a világ el nem fogadása, a világé, amelyben élünk. Közismert, hogy nem mindig az erősebb győz, habár – legyünk őszinték – inkább illendőségéből szoktunk így vélekedni. Különösen erősen tapasztaljuk mindezt Közép-Európában, Kelet és Nyugat gigászainak örök szorításában. Néha mégis lehet győzni az óriásokat, az arcukba lehet nevetni, erőteljesen ellenállni anélkül, hogy az életünkkel fizetnénk ezért.

Dávid és Góliát ószövetségi történetének a lengyel és a magyar népi mondák és legendák világában is vannak megfelelői, amelyek máig inspirálják az irodalmat, a filmművészetet és más művészeti ágakat. E történetek továbbélnek a magyarok és a lengyelek emlékezetében, arra tanítva őket, hogy a rendszerrel való küzdelem nincs mindig kudarcra ítélve. A lengyel mondában – amelyet a Vízitulán innen és túl már az óvodáskortól kezdve mindenki ismer – a gonosz és förtelmes rendszert a Wawel gyomrában lakó, az egész királyságot megfélemlítő, egyre újabb és újabb áldozatokat szedő sárkány személyesíti meg. Ekkor lép színre a talpraesett Dratewka cipésmester. Tudja, hogy nyílt küzdelemben esélye sem lenne legyőzni őt, így hát cselhez folyamodik: szurokkal kitömött báránnyal kínál fel a sárkánynak. A magyar történetben a vaskézzel kormányzó gonosz Döbrögit Ludas Matyi tanítja mőresre: veleszületett talpraesettsége és cselszövéseinek köszönhetően háromszor is bosszút áll a kegyetlen uraságon. Eltérőek a díszletek, különböző időkben játszódnak a történetek, de az üzenetük megegyezik.

Sárkányok napjainkban sem hiányoznak. Döbrögi-félékből egész különítmények akadnak, győzelemre számító haragos grimasszal az arcukon. Ugyanakkor a Ludas Matyi és Dratewka cipésmesterek száma mintha megfogyatkozott volna. Továbbra is egyszerűbbnek tűnik máglyákon mártíromságot szenvedni, feláldozni az életünket, szakadékba ugrani. Pedig fontos lenne, hogy a küzdelem ne váljon annyira heroikussá, hogy eltörölje a hőst a föld színéről. Érdemes olyan Dratewka cipésszé válni, aki legyőzi a rendszert anélkül, hogy a saját életét kelljen feláldoznia. Talán ez a legnagyobb művészet.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Gęsiarek, i
używając, a jakże,

M I E S I Ę C Z N I K W Ę G I E R S K I E J P O L O N I I
A M A G Y A R O R S Z Á G I L E N G Y E L E K H A V I L A P J A

Pismo Ogólnokrajowego
Samorządu Polskiego
z kwartalnym
dodatkiem GŁOS POLONII

Az Országos Lengyel
Önkormányzat lapja
a GŁOS POLONII
negyedévi mellékletével

polonia węgierska

Odpowiedzialny wydawca
Felelős kiadó
az Országos Lengyel
Önkormányzat Hivatala

Redaktor naczelny
Főszerkesztő
dr Agnieszka Janiec-Nyitrai

Polski redaktor językowy
Lengyel nyelvi szerkesztő
dr Dorota Várnai

Węgierski redaktor językowy
Magyar nyelvi szerkesztő
Márta Alexandra Karaba

Redaktor graficzny
Grafikai szerkesztő
V4 Consulting Kft.

Tłumaczenie
Fordítás
Sutarski Szabolcs

Redakcja
Szerkesztőség

1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: +36 1 2613479
e-mail: polweg@polonia.hu

Drukarnia Nyomda

SZINKRON DIGITAL

Edycja online Online kiadás
<http://polonia.hu/dokumentumok/poloniawegierska/pw234.pdf>

Na okładce wykorzystano fragmenty obrazu J. W. Baura "Polacy i Węgrzy"

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Stoleczny Samorząd Polski na Węgrzech Fővárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1054 Budapest, Akadémia u. 1-3
tel.: +36 1 3321979 flko@t-online.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy Lengyel Közművelődési Központ
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech Magyarországi „Bem József” Lengyel Kulturális Egyesület
1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.
tel.: +36 1 3110216 www.bem.hu bem@bem.hu

Stow. Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha
Dom Polski
Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 2626908 adalbert@enternet.hu

Szkola Polska na Węgrzech Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2612748 szkolpol@polonia.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP A Lengyel Nagykövetség mellett működő Lengyel Iskola
1025 Budapest, Törökvész út 15.
tel.: +36 1 3268306
tel.: +36 70 7013847 polish_school@gazeta.pl

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii Magyarországi Lengyel Múzeuma és Levéltára
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2608023 muzeum@polonia.hu

Polska Parafia Personalna na Węgrzech Lengyel Perszonális Plébánia
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 4318414 www.parafiabudapest.republika.pl plebiani@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 4138200 www.budapest.msz.gov.p budapest.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Kereskedelemfejlesztési és Beruházás Ösztönzési Osztály
tel.: 1 251 46 77 www.budapest.trade.gov.pl budapest@trade.gov.

Referat Konsularny Ambasady RP A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli osztálya
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: + 36 1 413 8208 budapest.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie Lengyel Intézet
1065 Budapest, Nagymező u. 15.
tel.: +36 1 3115856 www.polinst.hu info@polinst.hu biblioteka@polinst.hu

Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych Országos Idegennyelvű Könyvtár
1056 Budapest, Molnár u. 11.
tel.: +36 1 3183688 www.opac.oik.hu kolcsonzo@oik.hu

Redakcja kwartalnika „Głos Polonii” „Głos Polonii” szerkesztősége
1051 Budapest, Nádor utca 34. glospolonii@bem.hu

Program radiowy w języku polskim: „Magazyn Polski” - emisja w soboty, godz. 13.30
MR4 (fale średnie 873 kHz) i ze strony: <http://www.mediaklikk.hu/musor/lengyel-nemzetisegi-musor/>
Redakcja Polska „Magyar Rádió” z Rt. 1800 Budapest, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa: www.polonia.hu

PRENUMERATA - TYLKO 250 FORINTÓW ZA JEDEN NUMER!!!

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska” (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii” (4 numery) na rok 2015 wynosi dla prenumeratorów:

indywidualnych (po 1 egzemplarzu) – 4.000 forintów/rok

zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) – 20.000 forintów/rok.

Sposoby płatności: przelew na konto.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia. Wsparcie finansowe prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény” prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás” (wsparcie dla pisma).

ELŐFIZETÉS - CSAK 250 FORINT EGY SZÁMRA !!!

A „Polonia Węgierska” havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii” (4 szám) 2015. évre:

egyéni előfizetőknek (egy példány) – 4.000 Ft/év;

a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példányban) – 20.000 Ft/év

Előfizetés módja: banki átutalás.

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett.

A szerkesztőség hálasan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magán-személyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi helyzetük lehetővé teszi. A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a K&H bankban lévő számlára kérjük utalni: 10400157-00026536-00000004. A „Közlemény” rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás”.

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

**PIERWSZA KOMUNIA ŚWIĘTA W POLSKIEJ PARAFII
W BUDAPESZCIE**

UROCZYSTOŚĆ BOŻEGO CIAŁA W POLSKIEJ PARAFII

DZIEŃ DZIECKA W TARZAN PARKU

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

GOŚCIE Z POLSKI W ÚJPESZCIE

FESTIWAL NARODOWOŚCIOWY W XIII DZIELNICY - WYSTĘP CHÓRU ŚW. KINGI

POSIEDZENIE OGÓLNOKRAJOWEGO SAMORZĄDU POLSKIEGO